

SLÄKT-FORSKAR-NYTT

Föreningen för
Datorhjälp i Släktforskningen
DIS

Motto: Släktforskning i tiden

ISSN-0349-4721

Meddelande nr 15

(c)

December 1983

SLÄKTFORSKNINGENS ÅR

Höjdpunkten i släktforskningens år - dagarna i Stockholm i september - är över. Tillströmningen av folk var stor både på lördagen och söndagen. Vi och alla andra släktforskarföreningar fick tillfälle att visa oss och berätta för varandra och intresserade om vad vi stod för. Vår förening fick visa hur användbar en dator verkligen är för släktforskaren. Sedan dess har jag varit i Karlstad på släktforskningens dag den 1 oktober och visat och berättat och Björn Johansson och Bo Wistrand i Kalmar den 8 oktober.

Vi närmar oss slutet på släktforskningens år. Det finns då anledning att fundera på fortsättningen. I första hand bör vi för den utåtriktade verksamheten undersöka möjligheterna att knyta an till kommande Hembygdens år och de program som initieras både lokalt och på riksplanet. Kanske borde man också överväga en släktforskningens dag, där varje enskild förening på sin ort ordnar en utställning och berättar om släktforskning, har någon kurs etc. Någon dag i slutet av september, förslagsvis den 23, borde vara lämplig. Vad sägs?

ÅRSMÖTET

Vid årsmötet omvaldes styrelsen med Lars Blomberg som ordförande. Som ny medlem i styrelsen invaldes Elisabeth Thorsell, som hälsas välkommen. Förhoppningarna är naturligtvis stora. Årsavgiften blev oförändrad 60 kr för 1984.

FORTSATT ARBETE

Det fortsatta arbetet togs upp på årsmötet. Vi borde snarast på bred front gå ut med DISGEN-programmet, som ansågs bra. Detta skall vi också försöka göra. Vi borde också se på möjligheterna att göra register över an- och släkttavlor och be våra medlemmar sända in sina med DISGEN framtagna. Syftet skulle vara att ge möjlighet att finna om en person redan finns med i någon tidigare framtagna an- eller släkttavla. Det finns många frågor i detta sammanhang som behöver diskuteras.

KURSVERKSAMHET

Kurs i DISGEN har ägt rum några onsdagskvällar i föreningslokalen här i Linköping. Fler onsdagskurser hoppas vi skall komma igång till våren. Då skall vi även försöka få in någon veckoslutskurs. Vi disponerar lokalen ett veckoslut i månaden. Intresserade bör ta kontakt med Bo Wistrand. En veckoslutskurs hoppas vi också kunna hålla i Stockholm i början av året. Där finns i dag ett starkt datorintresse bland släktforskarna. Det är en fördel om den som är helt obekant med datorer skaffar sig viss datorvana före en kurs. Ett sätt att göra detta - om man inte har någon bekant som kan hjälpa till - är att gå med i någon av studieverksamheternas introduktionskurser till hemdatorer, t e i Basicprogrammering för ABC 80/800. Det är därvid hanteringen av datorn som är det viktiga.

DATORUTVECKLINGEN

I tidskriften Byte september 1983 ges en prognos som säger att om fem år kommer de minsta persondatorerna att ha ett internminne om 1 Mb och ett sekundärminne om 10 Mb. Vad skulle vi vilja göra om prognosen slår in ?

I dag annonseras utbyggnad av ABC 80 till 128 kb för 2200 kr. Vad kan vi göra med en så utbyggd ABC 80 ? För enkla och förbättra programhanteringen ? Göra det möjligt att köra DISGEN utan flexskiveenhet och därmed minska kostnaderna ? Med 128 kb kan man få en ramdisk på 488 sektorer, vilken dock inte ger möjlighet till permanent lagring.

PROGRAMUTVECKLINGEN

Björn Johansson har nyligen fått färdig sitt livslinje-program, som knyter an till DISGEN, och i fortsättningen kommer att levereras tillsammans med DISGEN.

Vid släktforskningens dag på Skansen visade två DIS-medlemmar - Börje Hellström och Jan Christer Strahlert vad de åstadkommit i programväg. Jan Christer hade tagit upp problemet att med olika källmaterial leta sig fram till släktskapsförhållanden. Det hela var tillämpat på 1500 - talsmaterial med de för detta material speciella egenskaperna. Börje gjorde släktskaps-sammanställningar på eget material grundat på koder, som angav förhållandet till en viss rot. Jag kan inte riktigt förklara det hela men hoppas han vill komma igen och själv göra det. Jag har frågat båda om de vill skriva något om vad de gjort i SFN och fått åtminstone halva löften.

DISGEN-PROGRAMMET

DISGEN-programmpaketet, som nu sprids alltmer bland medlemmarna, säljs med en överenskommelse om att det ej får överlätas på tredje man. Detta innebär att var och en som vill köra programmet måste köpa ett eget. I föreningslokalen får medlemmarna - sedan de visat sig behärska apparaturen - använda datorutrustningen utan kostnad för egna körningar men var och en måste köpa sitt eget program.

SLÄKTFORSKNING I SVERIGE

I stort sett ingen diskussion förs i släktforskarföreningarnas medlemsblad i organisationsfrågan. Min översikt över släktforskningen i Sverige i förra SFN har omnämnts men inte kommenterats på något håll. Saknar de svenska släktforskarna intresse för dessa frågor ? Är endast an - letning intressant ? Endast i Västergötland har visats visst intresse genom en där framtagna organisationsskiss för svensk släktforskning. Jag tror som tidigare framförts, att man bör sträva efter en lätt organisation. Och jag tror vi måste ha en ny frisk och fräsch organisation, som kopplat loss från det gamla. Varför samlas inte intresserade och väljer en interimskommitté, som får i uppdrag att utarbeta förslag ?

SFN

Från många enskilda har jag fått erkännande för SFN, för vilket jag är glad.

Jag hoppas på fler manus, som kan göra den ännu bättre.

PO

+ + + + +

Föreningens program för närmaste tiden återfinns i slutet av meddelandet.

STOCKHOLMSSPALTEN

STOCKHOLMS DATAGRUPP

Ett 50-tal DIS-medlemmar och dataintresserade GF-medlemmar mötte upp den 21 november på Tellus fritidsgård för att diskutera bildande av en datagrupp i Stockholm.

Diskussionen blev synnerligen livlig i den heterogena gruppen.

En del av deltagarna hade god kunskap om datateknik och ville omedelbart komma igång med utbyte av teknik, forskningshjälp etc.

Andra bland deltagarna ville ha information om kurser och ev inköp av föreningsdator.

En tredje grupp visste inte så mycket om datorer och ville därför att mötet skulle handla om de problemen.

En arbetsgrupp bildades för att komma med konkreta förslag till nästa möte om fortsatt verksamhet samt arrangera en datordemonstration i januari samt en datakurs. Arbetsgruppen består av Jan-Christer Strahlert (sammanställande) Berit Storm och LeRoy Billberg.

GF har visat stort intresse för data-gruppen och har ställt ett mindre rum till gruppens förfogande, vilket skall delas med SSGF. Rummet är på Arkivgatan i GF lokaler.

Det rådde stort intresse och iver att få komma igång med att registrera de släktregister som finns arkiverade hos GF i form av an- och släkttavlor och enkla häften och tryckta böcker.

GC

STOCKHOLMSGRUPPEN

har nästa möte måndagen den 16 januari 1984. Lokal:

Lokal: Tellus, Bergsunds Strand 47.

Program:

kl 17-19 Datordemonstrationer i stora salen. Visning av IBM film "Ångdatorn".

kl 1900 "Hur man använder datorn i släktforskningen". Föredrag med diabilder i stora salen av Åke Sundelin.

kl 2000 Korta mötesförhandlingar

För "datorspecialisterna" visas i klubb- rum nr 3 DISGEN på två datorer mellan kl 1700 och 2000.

GC

SKÅNESPALTEN

I Skåne ledde Karl Johan Roslund den 29 september en temakväll om datorn i släktforskningen och gjorde därvid god reklam för DIS. Många nya medlemmar är resultatet av Karl Johans insatser vid detta och tidigare tillfällen. Varm tack.

PO

ÅRSMÖTET

ägde rum den 29 oktober i föreningslokalen. 18 medlemmar hade mött upp. Som mötesordförande valdes en av de tillresande, Åke Sundelin.

Styrelsen omvaldes med Lars Blomberg som ordförande. Som ny medlem i styrelsen valdes Elisabeth Thorsell, Linköping. Medlemsavgiften bestämdes till oförändrat 60 kr för 1984.

En livlig diskussion ägde rum om inriktningen av det fortsatta arbetet. Alla var överens om att DISGEN-programmet nu var så bra att det fanns all anledning att på bred front gå ut och göra reklam för det. En broschyr borde utarbetas, som kunde sändas ut till arkiv och föreningar samt studieförbunden. Lämpligen kunde Åke Sundelins artikel tas med i broschyren. Möjligheten att göra register till registren eller register till alla de antavlor som finns togs också upp. Man skulle t e kunna göra register till probanden på antavlan, till alla de som levde på 1700-talet i en antavla eller något annat urval med hänvisning till antavlan. Vid framför allt son-namn måste man ha en geografisk indelning. Rekommenderades att föreningen skulle uppmuntra sina medlemmar att sända in de antavlor, som de lagt in med DISGEN för att få en grund till en antavlesamling. Frågan om forskarförteckning och användning av klubbdatorm som en meddelandecentral, som man via telefon kunde nå berördes också.

Diskussionen var lång och livlig men ändå medhans både att titta på mor-monfiche, titta på datorkörningar och se på den nyframtagna släktbok som Åke Sundelin hade med sig och det register över samtliga personer i sina insamlade släktuppgifter, som han tagit fram och bundit in kompletterat med samtliga uppgifter om dessa, som han bundit in i ett separat band. Dessa två böcker kunde han ha med vid arkivbesök och jämföra med de uppgifter han träffade på i arkivet. Han berättade också att han i en särskild flock hade alla han träffat på som var intressanta men som inte /ännu/ kunde relateras till slakten.

I Stockholm var intresset för datorn i släktforskningen stort kunde Curt Sederlin berätta och snart kanske man också kunde få låna GF årsgamal dator

ABC 800 för släktforskning.

holmsmötet. Ett särskilt tack rik-
ades också till Curt Sederlin för
hans insatser för DIS på Novilla.

Björn fick ett särskilt tack för
de fina skärmar han gjort till Stock-

PO

+ + + + + ++ + + + + + + + + + + + + + + +

NYTT I DISGEN

LIVSLINJER I DISGEN

Programpaketet DISGEN har nu för-
setts med ett nytt program, SLÄKT20,
som presenterar individerna i en
släkttavla i en kronologisk över-
sikt. Varje person representeras av
sin "livslinje", dvs varje tidsbund-
en notis är utlagd med sin typbok-
stav (F för född osv) längs en tids-
linjal.

Med livslinjerna i sin hand kan
man lätt studera hur livslängder, ge-
nerationsförskjutningar, barnkullar,
sjukdomar och epidemier, in- och ut-
flyttningar mm förekommer i sin
släkttavla. Detta ger en ny och annor-
lunda bild av släktens historia.

Exempel på LIVSLINJE

1 år/.	1840	1850	1860	
Individ	!.....!	!.....!	!.....!	!.....!
Adam Andersson	M! F-----			G---D
Anna	K! ! F-----			I,---G-----
Berit Adamsdotter	K! ! ! !			V-D
Bo Adamsson	M! ! ! !			F-----

Av ovanstående exempel framgår att
Adam A föddes år 1843, han gifte
sig med Anna 1862 och dog 1867.
Hustrun Anna föddes 1847, inflyt-
tade 1859 (kanske som piga till
gården där Adam bodde) och fick
två barn, nämligen Berit och Bo.

I detta exempel är upplösningen 1 år,
dvs varje teckenposition i tidslin-
jalen motsvarar ett år. Vill man ha
en mindre upplösning kan istället
väljas t e 5 år per punkt:

Exempel

5 år/.	1840	1890	1940	
Individ	!.....!	!.....!	!.....!	!.....!
Adam Andersson	M! --GD	!	!	!
Anna	K! F-IG-----	D	!	!
Berit Adamsdotter	K! D!	!	!	!
Bo Adamsson	M! F-----	D	!	!

Upplösningen kan väljas godtyck-
ligt, lämpligen mellan 1 och 10 år.
Om flera notiser avser samma tids-
period framträder endast den senaste
notisens bokstav.

met att skriva ut nya våder, som kan
sammanfogas om så önskas.

Om inte bildskärmens eller skrivar-
ens bredd täcker till för att visa
hela tidsskalan fortsätter program-

Man kan välja att få med namn eller
endast nummer för varje individ på
första våden. På följande våder
fås endast individernas nummer.

En livslinje skrivs ut endast om personen har ett känt födelse- eller dopår, annars kommer övriga notiser att spridas längs tidsaxeln utan linje. Om notis om död eller begravning sak-

nas skulle livslinjen i princip bli oändlig. Programmet antar att 90 år är en högsta sannolik ålder och avslutar livslinjen med ett frågetecken (?). Vill man ha ett annat värde anges detta i dialogen.

Exempel:

5 år/.	1840	1890	1940
Individ	!.....!	!.....!	!.....!
Adam Andersson	MF---GD	!	!
Anna	K! IG-----D	!	!
Berit Adamsdotter	K! D !	!	!
Bo Adamsson	M! F-----?	!	!

Här saknas alltså födelseuppgift för Anna liksom döduppgift för Bo.

Handhavande av programmet.

SLÄKT2C förutsätter att en mellanfil är skapad med hjälp av programmet SLÄKT1A (samma mellanfil för alla SLÄKT2 - programmen). Programmet använder vidare underprogrammen PFILI och DPINT.

Vid körning fås följande på skärmen:

```

LOAD SLÄKT2C
MERGE PFILI
MERGE DPRINT
RUN
DIS - SLÄKT2C Kronologisk
      översikt V1
Upplösning i år (1-10) ?
      Svara med det antal år som
      varje tecken längs tidslin-
      jen skall motsvara.
Största ålder (90) ?
      Svara med R om 90 år
      duger. Ange annars önskad
      ålder följt av RETURN.
Namn (1) eller nummer (2)
      Ange om individernas namn (1)
      skall anges eller om endast
      nr (2) önskas. Skriv 1 eller
      2 och RETURN
Ut på skrivare (1) eller skärm (2)
      Välj 1 eller 2.
Sidnr ?
      Ange första sidans nr.
Sidhuvud ?
      Ange önskad sidrubrik.

```

Programmet skriver ut livslinjer så länge det finns tidsnotiser att markera.

Programmet SLÄKT2C levereras med alla nya beställningar. De som redan har programpaketet DISGEN kan sända in sin diskett eller kassett för komplettering.

Björn

+ + + + +

HUR GICK DET ?

Hur gick det för den där gubben, som skrev i förra numret av SFN - han som var så optimistisk så att han trodde att han skulle ha en datorutskriften släktbok färdig ett år efter det att han för första gången i sitt långa liv vidrörde en dator ?

Den frågan ställer sig kanske den som läste hans rader. Jag är väl därför skyldig ett svar.

Det är nog inte med stolthet men väl med en god portion tillfredsställelse, som jag nu kan konstatera att den planerade släktboken är färdig i sin första upplaga och att en engelsk version av denna är expedierad till slakten i Amerika.

Det här säger ändå mycket lite för den som inte har tagit del av boken och sett dess omfattning och disposition.

En släktbok kan ju vara mer eller mindre omfattande och den kan stäl-

las upp på många olika sätt. Jag vet att många släktforskare funderar på hur hon eller han lämpligen bör presentera sitt forskningsmaterial. Kan-ske är det därför motiverat med en beskrivning av boken. Den är ett exempel på en av många möjliga former för en släktbok.

Först vill jag emellertid nämna att innan jag fick tillgång till min dator och programmet DISGEN, så hade jag medverkat i framtagning av en släktbok. Den hade vi byggt upp med utgångspunkt från min farmor och farfar. Släkterna på min fars sida var alltså genom den väl belysta.

Nu var det därför min avsikt att med datorns hjälp göra en motsvarande redovisning för släkterna på min mors sida. Utgångspunkten för den datorframställda släktboken har därför varit min morfar och mormor.

Det är alltså en bok om mina släktingar på mors sida som jag kan beskriva så här.

Efter ett kort förord på bokens första sida följer innehållsförteckningen, som helt fyller den andra.

Sedan börjar vad man kan kalla bokens första avdelning med en släkttavla i tabellform för morfar och mormor. Den omfattar 43 tabeller och utnyttjar sidorna 3 t o m 13.

En antavla för morfar börjar med en översikt i grafisk form på en sida, sidan 14. För den översikten har jag använt det nya programmet ANOR2B i DISGEN. Med det har jag gjort en kompakt utskrift som innehåller enbart namn, nummer i antavlan samt födelse- och dödsår. Översikten får i det här fallet plats på en sida.

Därefter följer på sidorna 15 t o m 22 den egentliga antavlan för morfar - med anornas barn. Som längst 8 generationer.

Sidan 23 upptar den översiktliga antavlan för mormor. På sidan 24 börjar hennes egentliga antavla, även den - liksom för morfars - i tabellform och med anornas barn samt även i längsta grenen 8 generationer.

Släkttavlan och antavlorna rymmer morfars och mormors alla ättlingar och deras anor med barn redovisade

så långt som jag känner dem.

Detta innebär att mina kusiner finns med i tabellerna, men däremot kommer inte t e mina sysslingar med.

För att vidga ramen och därmed inrymma flera släktingar i framför allt de senare generationerna har jag gjort på följande sätt i morfars släktgren. För mormors släkt återstår en del forskning innan jag kan göra det samma.

Morfars farfars farfar är ännu den person som jag måste betrakta som anfader för släktgrenen. Jag har i boken tagit in en släkttavla för honom, men för att inte dubblera del som redan finns i första släkt-tavlan för morfar och mormor har jag begränsat den andra tavlan till fyra generationer, alltså till min morfars. Den här släkttavlan fyller sidorna 32-35.

Härefter har jag kompletterat med släkttavlor för morfars syskon. På det sättet har jag bl a fått med mina sysslingar och deras ättlingar. Dessa släkttavlor tar i anspråk utrymmet t o m sidan 42.

Efter dessa följer ett gemensamt personregister för alla släkt- och antavlor i boken. Registret omfattar 771 personer och behöver sidorna 43 t o m 52.

Ortsregistret som följer härefter har 853 noteringar och ryms på sidorna 53 t o m 55.

Den första avdelningen som slutar med registren, består alltså enbart av tabeller och register.

Den andra avdelningen är uppbyggd av ett antal korta berättelser om enskilda individer i slakten - deras levnadsomständigheter och händelser i deras liv. Berättelserna grundar sig på uppgifter som jag funnit under släktforskningen.

Den här avdelningen skall så småningom kompletteras - ännu är bara sju berättelser skrivna. Dessa disponerar i den här upplagan av boken utrymmet t o m sidan 72.

För att den ovane läsaren skall kunna förstå och utnyttja de olika tabellerna i boken på rätt sätt har

jag skrivit ut en kort beskrivning av principerna för deras uppbyggnad och användning samt plockat in denna på sidorna 73-74.

På sidan 75 avslutas boken med en utvikbar Sverige-karta med länsgränser och länsbokstäver. Jag har nämligen konsekvent skrivit ut länsbokstav efter varje ortnamn i mitt material och jag föreställer mig att många kan ha hjälp av en karta och länsbokstav för att rätt lokalisera orten.

Den här boken omfattar alltså i princip halva min släkt - den del som hänförs till min mor. Jag har också i datasystemet matat in bl a alla uppgifter som finns i den släktbok på min fars sida som jag nämnde i inledningen.

Detta innebär att jag utan svårighet med datorns hjälp kan göra en gemensam bok för båda grenarna av min släkt. Tills vidare har jag emellertid funnit det ändamålsenligt med den uppdelning som jag nu har. Många av mina nu levande anförvanter har ju sina intressen bara i den ena eller i den andra grenen och för dem är en uppdelning ändamålsenlig.

Jag har de allra bästa erfarenheter av programpaketet DISGEN. Det är ändamålsenligt för arkivering av grundmaterialet i släktforskningen. Med de många delprogrammen för olika typer av släkt och antavlor skapar det stor valfrihet och utmärkta möjligheter för åskådlig redovisning av materialet.

Men släktforskning innebär ju i regel att man vill samla, sammanställa och presentera mera än vad jag här kallar grundmaterialet. Man vill ha "kött på benen", som man brukar säga. Man vill levandegöra anorna genom att beskriva deras liv med glädjande tilldragelser och olyckliga händelser, med fattigdom och uppföringar eller välstånd och möjligheter.

Med ett ordbehandlingsprogram är datorn det bästa hjälpmedlet även för lagring och presentation av den här typen av material. Genom att det är så lätt att göra ändringar i eller kompletteringar

av de beskrivningar som skrivits in i datorsystemet behöver man aldrig dra sig för att utföra dem. Det gör man ju alltid med det på skrivmaskinrenskrivna materialet, där en liten ändring eller komplettering ofta medför ett stort arbete för en omfattande nyutskrift.

Till slut ytterligare några tekniska uppgifter:

Det har tagit min ABC 80 med den lilla Epson matris skrivaren knappt 4 timmar att sammanställa och skriva ut de 74 sidorna i A4-format. I den tiden är naturligtvis inte inräknat den som gått åt för den ursprungliga inmatningen av persondata eller för nedskrivning av texter mm. Detta är ju närmast en engångsuppgift, som utförts för ett ändamålsenligt omhändertagande av resultatet av släktforskarmödan.

Med gnuggbokstäver har jag gjort ett försättsblad med bokens titel. Pappersbunten har jag limmat i ryggen och sedan har jag slagit ett omslag av en glättad och motståndskraftig kartong omkring det hela. Det här handarbetet tog mig kanske en timme.

En ny upplaga av släktboken - även med de uppgifter, som till äventyrs har kommit fram under fortsatt forskning - kan jag alltså utan svårighet framställa på mindre än 5 timmar. Under den tiden arbetar dator och skrivare till stor del på egen hand medan jag kan sysselsätta mig med annat.

Datorn är ett enastående hjälpmedel i släktforskningen tycker

(1983-11-05)

ÅS

+ + + + +

STORT SLÄKTFORSKARMÖTE I STOCKHOLM

Släktforskningens dag firades på Skansen i Stockholm söndagen den 18 september. Dagen innan var en symposium ordnad på Medborgarhuset på

söder i Stockholm.

Många släktforskare hade mött upp inte bara från stockholmstrakten utan även från landet i övrigt. Några forskare från våra närmaste grannländer hade också kommit. Många DIS-medlemmar syntes i vimlet.

Släktforskarbörnet ingick som ett led i firande av släktforskningens år men utgjorde samtidigt höjdpunkten i GF i Stockholm 50 årsfirande. Den senare föreningen var arrangör.

Symposiedagen på medborgarhuset innehöll tre föredrag och en diskussion. Släktforskarföreningar från hela Sverige hade fått var sitt bord för att presentera sina föreningar. Även den danska föreningen sågs representerad vid ett bord. Det var livligt kring dessa bord före föredragen och i pauserna emellan. Släktforskare träffades, pratade och knöt kontakter. Föreningarna visade sina skrifter, sålde medlemsblad mm. Förutom föreningar var riks- krigs- och landsarkiv samt SVAR representerade vid var sitt bord.

Släktforskarbörnet på Skansen gynnades av vackert väder och många besökare. På Novilla som ligger strax innanför huvudentrén visade databaserna i Umeå och Stockholm vad de sysslade med. Vår förening presenterade sig och visade hur DISGEN och DISREG användes. DISGEN visades i användning både på ABC 80 och ABC 802 och DISREG på ABC 80. Två DIS-medlemmar visade också sina arbeten avseende datoranvändning. I olika stugor på Skansen ställde släktforskare upp och berättade om vilka som tidigare bott i stugorna.

På det hela taget var släktforskarbörnet i Stockholm lyckat. Det var så mycket folk både på Medborgarhuset och Novilla att det stundtals var ganska trångt. Mest givande var nog de presentationer de olika föreningarna gav och utställningen på Novilla. Föredragen gav en del tips om nyheter men kanske inte alltid så mycket matnyttigt. För vår egen förnings del fick vi tillfälle att berätta om vår förening och visa vilken nytta man i dag kan ha av en liten persondator i sin släktforskning. Vårt häfte om "Släktforskning i tiden med DIS" och registret till tidigare nummer av SFN fick en strykande åtgång. Ett tjugotal nya medlemmar kunde noteras under dagarna liksom ett stort intresse för våra program, särskilt DISGEN.

Ett stort tack skall riktas till arrangören GF i Stockholm, som gjort det möjligt för släktforskare från hela landet att träffas och diskutera och berätta för varandra om sina släktforskningsproblem och hur de lösts. Ett särskilt tack skall också riktas till Curt Sederlin, som i allt stöttat oss och skapat förutsättningar på Novilla för presentationen av DIS och demonstrationerna av hur släktforskarna själva idag skall kunna använda datorn som ett verktyg i sitt arbete. Ett stort tack skall också riktas till Jan-Christer Strahlert, som hjälpte oss att hålla föreningens fana högt på Novilla under veckan, då vi från Linköping inte hade möjlighet att vara där samt till firmen TDX, som lånade oss sin utrustning.

PO

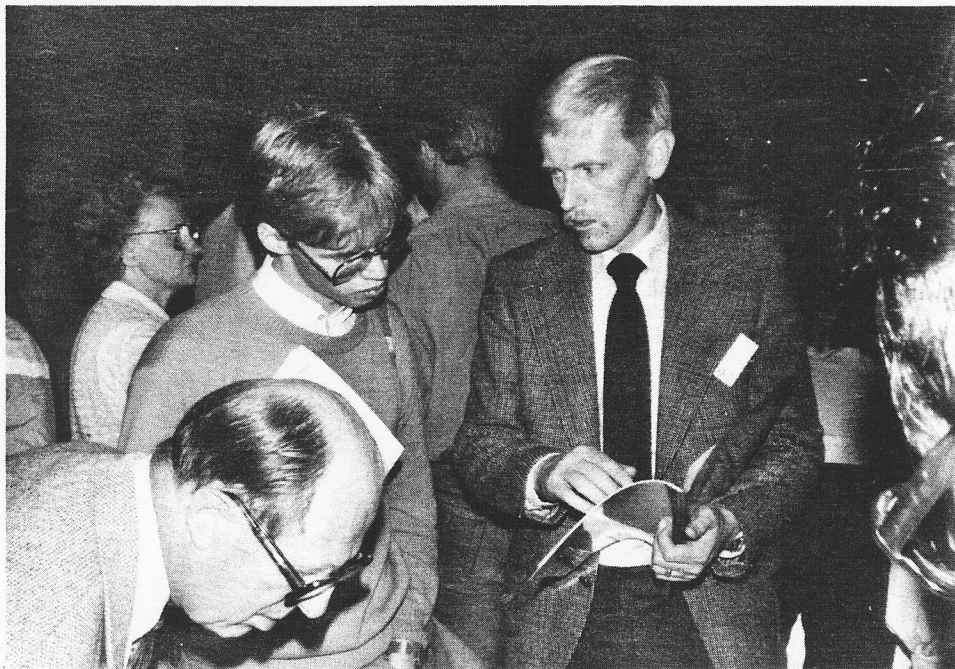
+ + + + +

TRE FÖREDRAG

Föredragen på symposiedagen på Medborgarhuset i Stockholm den 17 september hade som tema den försvunna släkten. De hölls av Egil Johansson från Demografiska databasen i Umeå, Ulf Beijbom från Emigrantinstitutet i Växjö och Carl-Erik Johansson från Salt Lake City.

Egil Johansson hade en mjuk inledning om den försvunna släkten - "ett välfunnet tema som ger hela den värme som finns i ordet släkt och den iver vi har för att återfinna försvunna släktingar". Han drog därefter en jämförelse med Emil i Lönneberga, som hade det relativt enkelt när han kommit bort från sin familj i marknadsvimlet och bara hade att klättra upp på en sten så att alla såg honom och då också hans föräldrar och därmed var kontakten återknuten. Fullt så enkelt är det inte för oss släktforskare att finna försvunna släktingar. Bl a av denna anledning sätts stora förhoppningar till den nya teknik som nu kommer och ger möjlighet till snabba sökningar i stora material. I sitt föredrag ville Egil Johansson försöka förklara oklarheter vad gäller användningen av den nya tekniken. Han ville också visa vilka resurser som idag finns och vilka begränsningarna är.

FRÅN SLÄKTFORSKAR-
MÖTET I STOCKHOLM
17-18 sept 1983.

LARS BERÄTTAR

PO VISAR

BJÖRN
DEMONSTRERAR

FRÅN BILKONTOR
MÖTT I STOCKHOLM
17-18 sept 1953

LARS ÖRNLIN

10 VIKAR

STEN
BASTEN

Han började med att berätta om databasen i Umeå och bakgrunden till denna.

Databasen i Umeå är tio år gammal. Den startade med registreringar i Haparanda. I starten lydde Haparanda under riksrådet. I dag lyder databasen under Umeå universitet. Egil Johansson pekade på förhållandet att samhällets resurser vad gäller kunskap om äldre tid är uppdelat på två instanser - arkiven och universitetet - och att givetvis viss spänning härigenom finns mellan dessa. I dag leds databasen av en styrelse med representanter för alla universitet i landet, för Nordiska Museet samt för AMS.

I princip har i och med databasens tillkomst arkivhyllor tagits från landsarkivet i Härnösand och flyttats över till Haparanda och Umeå och där i universitetets regi förts över till ett nytt medium - läsbart för en dator.

I starten fick varje universitet önska sig en församling vars kyrkböcker databasen skulle föra över till datorläsbart medium. Så tillkom de första sju församlingarna. Sedan har områden tillkommit med ett flertal församlingar i varje; Sundsvalls- och Linköpingsområdena. De sju församlingarna är färdiga. Sundsvallsområdet beräknas bli klart om några år. Linköpingsområdet har nyss påbörjats. Det är således bara en mycket liten del av Sverigessamtliga 2700 församlingar, som är påbörjade och ännu färre som idag är färdiga. Egil Johansson nämnde den gräns framåt i tiden som var satt - slutet av 1800-talet. (Hittills behandlade församlingar har också en gång bakåt i tiden - början av 1800-talet).

Egil Johansson pekade sedan på möjligheten att med terminal över telefon kunna göra sökningar i databasen - åtminstone i Stockholm med en taxa som lokalsamtal.

Beträffande framtiden nämndes en förhoppning om att kunna göra en rikskatalog för Sverige för år 1880, som skulle motsvara den rikskatalog man i Norge gjort för 1801 års folkräkning. Likaså var man intresserad av att få SVARs register för mikrokort tillgängligt från terminal över telefon. Registret ligger redan på datorläsbart medium.

Ulf Beijbom berättade i sitt föredrag om emigrantinstitutet i Växjö, dess tillblivelse och deras samlingar med framför allt mikrofilmen av svensk-amerikanska

församlingars kyrkböcker. Totalt finns filmade kyrkböcker från 1600 församlingar. De äldsta är från 1840-talets slut. Det är dalsläningen Setterdal, som i USA rest omkring, sparat upp och filmat dessa kyrkböcker. Ca 30 % av emigranterna tillhörde någon kyrka. För att nå övriga pågår f n filmning av svensk-amerikanska föreningsarkiv. Detta räknar man skall ge uppgifter om ytterligare 20 % av emigranterna. Arbetet görs av Setterdal för "Swenson Swedish immigration research center", en privat stiftelse i USA. Föreningsarkiven har visat sig ha noggrant förda födelseuppgifter och innehåller till skillnad från kyrkoarkiven även yrkesuppgifter.

Trots allt, betonade Beijbom, är den viktigaste källan i USA folkräkningsuppgifterna, som från 1850 är användbara för släktforskning. Uppgifterna gäller i juni räkningsåret. Emigrantinstitutet har köpt rullar till räkningarna 1850-1900. Man har ej haft råd köpa 1910 års. Reklam gjordes sedan för det kommersiella företaget Accelerated Index i Salt Lake City, som gör register till folkomröstningarna. (Att det amerikanska riksarkivet också saluför personregister nämndes inte). Beijbom gick därefter över till skeppslistor och berättade bl a att många som emigrerat från Göteborg tog postångaren till Hull i England och därifrån tåg till Liverpool, där de bordade atlandskeppet. Representanter för institutet i Växjö har varit i Liverpool och konstaterat att inga skeppslistor finns kvar. Däremot finns annat av intresse, t e Cunardlinjens arkiv i universitetet i Liverpool. En del svenska emigranter reste över Hamburg. Där har nu Sten Aminoff registrerat 12000 svenskar 1850-80. Arkiven i Bremen har brunnit, så därifrån finns inget att hämta. I Australien finns en forskare James Sandersen, som har undersökt den skandinaviska invandringen till New South Wales. Han har nu ett kartotek med över 5000 namn. Snart vet vi mer om svenskarna i New South Wales än om svenskarna i Minnesota. Liknande undersökningar pågår för Viktorien i Australien. Totalt har ca 25000 svenskar emigrerat till Australien.

Emigrantinstitutet är idag mer ett institut, som betjänar släktforskarna än ett institut för den akademiska forskningen. Den senare är idag nästan slut vad gäller emigrationen (jämför med vad som sades om databaserna med äldre material på Hässelbykonferensen 1978, se SFN nr 4 sid 15).

Carl-Erik Johanson berättade också om den till USA försvunna släkten. Han tog upp att de 13 %, som återvänt till Sverige, var de som ej funnit sig tillrätta i USA. Han framförde den åsikten att de 83 %, som fann sig tillrätta är de som vi bör intressera oss för. "De måste ha något underbart inom sig, det som gjort att de sökt sig till ett nytt land".

När det gäller att söka släkt på andra sidan Atlanten upprepade Carl-Erik Johanson den gamla grundregeln:

Sök först på denna sidan Atlanten så mycket som går. Tag reda på om det finns annan släkt, som kan ge någon ledtråd. Besök trakten där utvandrarerna bott. Kanske finns någon i gårdarna som vet något.

När man kommer över på andra sidan Atlanten är det viktigt att veta att

- befolkningsregister inte finns på samma sätt som i Sverige och att flyttningsuppgifter saknas.
- USA är oerhört stort - 240 miljoner invånare. Californien är med sina 24 miljoner till ytan lika stort som Sverige.

Carl-Erik Johanson gick sedan igenom de källor som finns i USA:

- födelseböcker. Dessa förs delstatsvis och finns i regel från år 1900.
- vigselböcker. De förs länsvis (county). Totalt finns ca 3000 län i USA.
- folkräkningar. Dessa är den viktigaste källan. 1900 års folkräkning finns med register. Sedan finns 1910 års. 1880 års är alldeles utmärkt. Det är den första i vilken släktskap anges. 1890 års brann. 1860/70/50 års ger inte så mycket, då endast den som stod för hushållet finns upptagen.
- bouppteckningar. Dessa finns länsvis

- jordeböcker. I dessa står ofta varifrån köparen kom och vart säljaren reste.
- militära handlingar. Dessa är bra. Man har i USA varit mycket mån om sina krigsveteraner.
- dödlängder. De är bra ordnade och ger många uppgifter.

Carl Erik Johanson varnade för att göra beställningar av uppgifter utan att först fråga vad det kostar. Det kan bli dyrt annars. Avskräckande exempel gavs.

Avslutningsvis gjordes reklam för mormonerna och deras service åt släktforskarna i Salt Lake City med 300 läsapparater och öppet 0730-1800 måndagar, 1730-2200 tisdag till fredag och 0730-1700 på lördagar.

Mycket av vad som sades i föredragen har tidigare stått i SFN, men några intressanta nyheter fanns.

Emigrationsforskarna arbetar tydligen oförtrutet vidare. Inventeringarna i Hamburg och Australien var av särskilt intresse liksom satsningen på föreningsarkiv i USA.

Databasernas arbeten är än så länge enbart skådebröd för släktforskaren.

Något borde ha sagts om svårigheterna att få uppgifter ur vissa källor i USA. I förra numret av SFN angavs t e att myndigheterna i vissa stater försöker göra det svårt att få tillgång till material ur födelseböckerna genom höga avgifter och direkta förbud att lämna ut uppgifter. Av mera praktiskt intressanta uppgifter utelämnades t e att personregister finns till en del av 1910 års folkräkning.

Diskussion tilläts inte i direkt anslutning till föredragen utan skulle ske på annan plats, dit man naturligtvis aldrig kom.

PO.

+ + + + +

ARKIVENS MÖRKNANDE FRAMTID

Ämnet för diskussionen på symposiedagen i Stockholm i september var "Har svensk släktforskning någon fram-

tid". Riksarkivarie Sven Lundkvist angav inriktningen i sitt inledningsanförande om "Arkivens mörknande framtid och dess konsekvenser för forskningen". Diskussionen leddes sedan av Hans Furu- hagen.

Riksarkiva- ien tog inledningsvis upp det positiva han såg i utvecklingen, nämligen det ökande intresset för släkt- forskning och de möjligheter den tek- niska utvecklingen bl a i och med hem- datorn ger. Han uppehöll sig dock sedan huvudsakligen vid de för arkiven nega- tiva konsekvenserna av statsmakternas krav på 2 % besparingar varje år, vil- ket redan pågått i fem år. Släktforsk- arna kommer att finna arkiven stängda i ökad omfattning - öppet tre dagar i veckan år 1989 om det vill sig illa - och färre kunniga tjänstemän som kan hjälpa till. Härtill kommer leverans- stopp för nutida material, vilket kan få konsekvenser i framtiden. Han avslut- ade med att säga att en nation, som inte har något förgånget har heller inte någon framtid.

Hans Furu- hagen försökte strukturera diskussionen i tre stora frågor:

- vilka praktiska konsekvenser får dessa neddragningar
- vad innebär den försämrade ser- vicen för
  - historieforskningen
  - släktforskningen
  - hembygdsforskningen
  - övriga allmänheten
  - möjligheterna för journalis- ter att få inblick
- Vilka åtgärder kan man tänka sig sätta in
  - avgiftsbeläggningar ?
  - frivilliga insatser ?

Från krigsarkivet ställde Erik Norberg upp och sade att vi vet att släktforsk- aren är en viktig avnämargrupp. Ned- skärningarna kommer dock att minska tiden för forskarförfrågningar, men man kommer att undersöka möjligheterna till avgiftsbeläggning. Vad man kommer att göra kommer i mycket att bli bero- ende på vad personalen vill. I dag har man ej kvällsöppet.

Från Stockholms stadsarkiv deklarerade Lars Wik att man sedan 1981 varit tvungen att ta ut ersättning för forsk- arförfrågningar beroende på en ökning av breffrekvensen och att begäran om fler tjänster ej tillgodosetts. Detta har lett till att ca 1/3 av förfråg-

ningarna fallit bort. Resterande 2/3 har i gengäld blivit mera om- fattande. Kostnaden per förfrågan är idag 60 kr + postförskottsav- gift - vare sig svaret är fylligt eller ingen uppgift alls. Max 30-45 minuter får tjänstemannen ägna ett svar. En annan möjlighet hade varit att dra ner på öppethållandet, ta bort lördagsöppet eller kvällsöppet på måndagar och torsdagar. För det närmaste året kommer dock inga så- dana ändringar att införas.

Ragnar Boll ställde sedan frågan om arkiven är beredda att arbeta med frivilligkrafter. Från riksarkivet svarades att man inte trodde på det. Carl Erik Johanson påpekade att i Salt Lake City utförs 50 % av arbet- et av frivillig personal.

Sedan spårade diskussionen ur och be- rörde allt möjligt. Så småningom kom man in på vad som kan göras för arkiven. Bl a höll Britt Inger Pura- nen från Umeå ett inspirerat anfö- rande. Man diskuterade både länge och väl hur man skulle skapa opinion för släktforskningen via massmedia och vädjade även direkt till Hans Furu- hagen om medverkan. Hur verklig- hetsfrämmande denna diskussion var framgick av den ringa publicitet släktforskarevenemanget fick i stor- stadstidningarna. En liten notis i Aftonbladet om att ett evenemang skulle äga rum var väl det mesta man kunde hitta. För att något skall kunna åstadkommas opinionsmässigt fordras helt andra satsningar - år- ligen återkommande släktforskardagar t e kompletterat med artiklar i dags- pressen som ger allmänheten en helt ny syn på släktforskningen. Kanske erfordras också en förnyelse inom släktforskningen.

Det var synd att diskussionen kom att inriktas enbart på arkivens pro- blem. Med den rubrik som valts finns det mycket annat av intresse att ock- så diskutera, vilket inte minst framgår av min artikel om släktforsk- ning i Sverige i förra numret av SFN.

PO

+ + + + + + + + + + +

SÄKERHETSFRÅGOR

Säkerhetsfrågor vad gäller datorhjälp i släktforskningen kan vara av många slag.

Den mest påträngande frågan är om något kan hända med dendiskett, på vilken jag lagt ned så mycken möda att mata in min släkt. Det vore inte roligt att få göra om arbetet. Möjligheter finns naturligtvis att disketten kan skadas och det råd man måste ge är att alltid se till att säkerhetskopia tas av disketten. Man bör försöka göra det till en vana att efter varje avslutat arbetspass göra en ny säkerhetskopia (back up). Man kan också föra över det inmatade på kassetband, men detta tar längre tid. Sedan bör säkerhetskopian och originalet förvaras på olika ställen. Särskilda förvaringsskåp finns. Sedan kan det också vara lämpligt att göra en pappersutskrift då och då.

Därnäst kommer frågan om hur länge man kan förvara disketten eller kassetbandet utan att data förstörs. Detta kan jag i dag inte svara på men någon annan kanske har möjlighet att kommentera. Samma problem måste arkiven ha, som idag måste ta hand om datamaterial på band.

En ytterligare fråga gäller de utskrift-er man gör vad gäller papperskvalitet och färgband. Måste vi skriva ut på papper "Svenskt arkiv" med godkänt färgband? Finns godkända färgband? Här är åter en fråga som arkiven måste ha bearbetat. Kan man nöja sig med att kopiera över viktigare utskrifter med kopiator på svenskt arkiv-papper? Vilken ambitionsnivå bör vi släktforskare ha?

En fjärde fråga gäller vad som händer på sikt om diskett eller band kan bevaras men de gamla datorerna försvunnit och nya kommit till. De nya kanske inte ens läser disketter av nuvarande typ, som då är helt föråldrade? (Jämför tal inspelat på tråd på 1940-talet. I dag måste samma inspelning vara överförd till band/kassetband för att kunna avlyssnas). Här får man följa med i utvecklingen och successivt föra över informationen till det nya. Av vikt är därvid att man vet hur informationen ligger lagrad på disketten eller bandet, så att man om så behövs kan skriva ett enkelt läsprogram för den nya maskinen. Vi skall därför försöka publicera hur informationen är lagrad i

DISGEN, så att var och en har denna kunskap. Detta underlättar även för andra att skriva egna program med samma lagring som i DISGEN, vilket förenklar utbyte av data mellan släktforskare.

PO

+ + + + +

Är det någon som har synpunkter på säkerhetsproblemen eller kan komplettera mina uppgifter? "Gubben Curt" kommer med ytterligare en del uppgifter om datastörningar och data-säkerhet längre fram. Flera har kommit med frågor inom detta område, så jag tror det är angeläget för många. Självt har jag ännu inte upplevt det som något akut problem.

+ + + + +

HERBERT SÖDERSTRÖM OCH DATORN

Herbert Söderström - journalist vid Sveriges radio - har engagerat sig i persondatorn och dess användning. Han tar upp ämnet i Sv D 1983-10-03 och i ABC-bladet nr 2 1983. Han har i höst också gett ut en bok "Min väg till datorn".

I artikeln i SvD berättar han att ~~kan sedan~~ flera år använt en mikro-dator (ABC 80) i livets alla skiften som beräkningsmaskin, som analysinstrument och framför allt för att skriva texter på. Han känner sig som en friare, effektivare, gladare och snabbare skribent än tidigare. Möjligen skriver han också något bättre eftersom han märkt att omgivningens förslag till förbättringar kan tas emot med öppen välvilja, eftersom det är så mycket lättare att ändra. Förr slogs man för sin formulering, inte minst därför att det var så besvärligt att ändra.

Herbert Söderström skriver med utgångspunkt från en egen mikrodator. Han tar upp två problem i artikeln i SvD nämligen dels hur man skall göra sig till herre över datorn och dels programskydd. Han säger att om man själv kan ändra i program, så att ens eget problem just för tillfället får sin adekvata behandling, så förändras datorn från en krävande

mästare till en lydig tjänare. Hans erfarenhet säger att man lätt kan ändra i program, som är flera knäpp svårare än man själv förmår skriva. Men detta förhindras i dag av datorbranschen genom alla de skydd mot kopiering man infört inför risken av vidareförsäljning av kopior. (Våra DISGEN och DISREG har inte givits kopieringsskydd. I stället får köparen skriva på en överenskommelse om att inte vidareförsälja). Han anser att detta bl a beror på att upphovsmannarättsfrågorna ännu är oklara och föreslår därför att dessa frågor ordnas, så att kopiering för eget bruk blir tillåtet och att man därmed kan gå in och ändra i sina inköpta program och därmed känna sig som herre över datorn.

I artikeln i ABC-bladet tackar Herbert Söderström för alla de program han fått från klubben, men efterlyser smör- och brödrutinerna, dvs ordbehandlings-, statistik- grafik- och ekonomiprogram, som han själv kan ändra i så de passar honom. Han exemplifierar sina önskemål, men tar sedan upp även kostnadsaspekten. Han säger därvid bl a att det finns minst en kvarts miljon människor i detta land som skulle tänka bättre, skriva bättre, arbeta fortare och prestera mer - om bara mikrodatorutvecklingen kunde kosta mindre.

Herbert Söderströms bok har jag inte sett men den borde vara av intresse.

PO

+ + + + +

DATORUTVECKLINGEN

I tidskriften Byte september 1983 spår Jerry Pournelle om mikrodatorutvecklingen de närmaste fem åren. Han tror bl a att internminnena (RAM) fem år från nu endast kommer att kosta 15 % av vad de gör i dag. De minsta mikrodatorerna kommer att ha 1 Mb internminne och 10 Mb kommer att bli vanligt. Minnen av typ ROM, som endast kan läsas, kommer också att bli billigare och kommer i ökad utsträckning att användas för programlagring i stället för lagring på diskett. Nuvarande 5 1/4" och 8" disketter kommer att ersättas av någon typ av hård-disk, möjligen Winchester, jämte diskettssystem för 3 1/4 eller 3 1/2" disketter. Redan i dag annonseras 16 Mb Winchester för US \$ 1600 (ca 13000 kr). Om fem år an-

ser han att det inte kommer att vara värt att bygga en mikrodator med mindre än 10 Mb externminne. Om fem år kommer det också att finnas mikrodatorer med LISP, vilket programmeringsspråk användes mycket för sk expertsystem (AI), vilket kan bli av intresse i släktforskningen.

I tidskriften Signal (USA) redovisas i julinumret 1983 vad man på amerikansk militär sida närmast siktar på för mikrodatorer. Minsta enheten, som är av typ köp, slit och släng, dvs inte kommer att repareras om den skulle gå sönder, har ett internminne på 128 kb. Nästa storlek, som kallas mikrodator har ett internminne på 1 Mb och ytterligare nästa, som kallas superminidator ett på 2 Mb.

Hur skulle vi om fem år vilja använda en persondator med ett internminne på 1 Mb och ett externminne på 10 Mb? Kommer vi att vilja lagra DISGEN i ett ROM-minne? Hur skulle vi kunna utnyttja en LISP-maskin?

Som jämförelse: I dag använder vi i ABC 80 16+16 kb internminne och 2x160 kb sekundärminne.

PO

+ + + + +

FARAN MED DEMOGRAFISKA DATAREGISTER

togs upp i SvD 1983-08-03 av Eberhard Fehmer, korrespondent för den västtyska veckotidningen Stern (se SFN nr 14 sid 20). Två repliker har kommit, en av Annika Berg i Datainspektionen den 13 augusti och en av Lars Göran Tedebrand den 26 september. Tedebrand är professor i historisk demografi vid Umeå universitet.

Annika Berg framhåller bl a att databasernas registreringar givetvis inte är tillståndsbefriade av datainspektionen.

Tedebrand framhåller bl a att avsikten aldrig har varit - vilket Fehmer gjort gällande - att överföra hela den gamla kyrkobokföringen ända från 1600-talet till ett integrerat register för hela riket. Vilket målet är anger Tedebrand inte utan nöjer sig med att ange vad som hittills är gjort och planerat; de sju första församlingarna, de femton i Sunds-

vallsområdet och de 30 i Linköpingsområdet. (Skall man tolka detta så att när dessa församlingar är klara skall arbetet läggas ner?) Tedebrand anger vidare att det aldrig varit fråga om att länka dagens folkbokföring till den befolkningshistoriska registreringen. Han ger sedan exempel på de olika typer av demografiska utredningar som gjorts på databasens material och avslutar med att det är helt klart att våra förfäders integritet och människovärde på intet sätt träds för när, så som den befolkningshistoriska registreringen nu är upplagd och såsom avnämarna/forskarna nu utnyttjar de framtagna uppgifterna.

Tedebrand berör således inte frågan om uppgifterna kan komma att utnyttjas på något annat sätt i framtiden. Att de i dag inte utnyttjas på något otillbörligt sätt är väl knappast ifrågasatt.

PO

+ + + + +

SLÄKTFORSKNING I INTERVJU MED PALME

I en intervju med statsminister Olof Palme, som publicerats i den tyska veckotidskriften der Spiegel nr 43/1983 intar frågor om människors integritet och dataregister en framträdande roll. I sin argumentering tar Palme upp den långa tradition vi har när det gäller att registrera folk och hänvisar till kyrkoregistraturen, som går tillbaka till 1600-talet till glädje för bl a amerikanare, som kommer hit för att söka sina anor. Replik- en blir då naturligtvis att det är storleksordningar i skillnad på kyrkoregistreringen och ett datorsystem med 25 stordatorer - statliga -, där uppgifter om medborgarna ligger lagrade. I Tyskland är man oerhört rädd för något sådant. Palme erkänner skillnaden men påpekar att det nya också starkt kritiserats och att regeringen ännu inte tagit ställning. Man kommer sedan in på ett fall där en enskild firma med finansdepartementets hjälp kunnat med brev nå 25000 personer med polsk härstamning här i Sverige. Palme tycker att det var bra att uppgiften lösts utan att adresserna lämnats ut till firman medan intervjuaren ifrågasätter att ett finansdepartement skall gå en enskild firmas ärenden. Men det väsent-

liga kanske är att man haft uppgifter inmatade så att det varit möjligt att sortera fram dessa med polsk härstamning.

PO

+ + + + +

Från Niels E Jankjaer har jag fått ett upprop om en ny kurs om släktforskning med datorhjälp. Den skulle startat den 1 oktober. Han fick ihop 10 deltagare men 12 krävdes, varför kursen inte kom igång. Han hoppas det går bättre nästa termin. Här är i alla fall hans upprop:

SLÆGTSFORSKNING PÅ DATAMAT

Slægtsforskning på EDB? Det lyder tiltraekkende og afskraekkende på engang. Hvordan man end ser på det, vil slægtsforskeren i alle tilfælde have stor nytte af de tekniske muligheder, datamater giver. Og med de stadig faldende priser for hjemmecomputere og de stadig flere kurser der oprettes for at lære minigmand de grundlæggende principper for benyttelse af dette nye hjælpemiddel, vil også slægtsforskningen gå ind i en ny æra.

Det er i slægtsforskning især registre, lagring af oplysninger og sortering der vil være opgaver, der med fordel kan udføres på computer - uder at det går udover forskerglaeden ved at gå på arkiver og finde aner!!! Tvaertimod, oplysningerne vil bare altid være i orden og på rette plads - forudsat naturligtvis at de er indtastet og lagret i maskinlæsbar stand.

En lille gruppe interesserede er gået igang med at undersøge mulighederne for at starte en studiekreds omkring udnyttelsesmulighederne for datamat i slægtsforskning. Vi agter at starte et kursus i

EDB-benyttelse for slægtsforskere omkring 1 oktober og søger kontakt med interesserede. Kurset vil omfatte 60 lektioner med 3 undervisningstimer pr. gang. Det vil koste 410 kr for kurset incl. benyttelse af Edb apparatur - pensionister 80 kr. Kurset vil blive afholdt hos FOF Gentofte, Ordrupvej 114, lørdag kl 10-12.

Foruden at søge deltagere til dette kursus, ønsker vi også at komme i kontakt med interesserede slægtsforskere, der allerede har kendskab til EDB og især med interesserede der er i besiddelse af en hjemmecomputer eller har adgang dertil, til fælles løsning af arbejdsopgaver, såsom udarbejdelse af programmer, indsamling af grundmateriale fra arkiver etc.

Nærmere oplysninger kan fås ved henvendelse til: Niels E Jankjaer, Sønderengen 133, 2860 Soborg, telf. 01 676962.

Med venlig hilsen
Slægtsforskning på Datamat.

Tag gärna kontakt med Niels E Jankjaer inför kursen nästa termin.

+ + + + +

Från Johs Lomholt i Vanløse i Danmark har jag fått en artikel i vilken diskuteras släktforskning och datorer. Han skriver i brev "Efter at have set et eksemplar af foreningens tidsskrift "SFN", mener jeg at have konstateret en vis usikkerhed, fra manges side, vedrørende kombinationen slægtsforskning/datorer.

Givet er det, at elektronisk databehandling vil være en enorm fordel i dette arbejde, men også at udnytte dette, volder problemer for de fleste, om ikke alle.

Selv har jeg et mindre EDB system, og kan anvende det til rimelig store programmer, ved hjælp af 2 floppies, og jeg er igang med en slægtsoversigt over min egen slægt, hvor der kendes 12 generationer, fra A-Z.

I et forsøg på at afklare visse spørgsmål, i forbindelse med databehandling, har jeg skrevet et indlæg till SFN på 4 sider, som jeg håber De kan medtage i førstkommande udgivelse.

SLÆGTSFORSKNING OG ET DILEMMA

I en tid hvor den teknologiske udvikling hver dag gør nye landvindinger, melder spørgsmålet sig om hvorledes den kan bringes til anvendelse på det ene eller andet område.

Indenfor slægtsforskningen er brugen af elektronisk databehandling en oplagt fordel

lagt fordel, idet store, for ikke at sige uhyre, mængder af data skal registreres.

Kirkebøger, folketaellingslister og andre oplysninger fra arkiver o a, der er personrelevante, skal søges og nedskrives på steder hvor mekaniske hjælpemidler enten ikke er til stede, eller ikke kan anvendes.

Trods tilstedevaerelsen af Microfiche eller Mikrofilm på visse arkiver, skal hovedparten af de fundne data nedskrives i hånden, for derefter at blive registrerede i manuelle registre, indtil alt er forarbejdet og kan udskrives på maskine til videre mangfoldiggørelse.

De fleste af de registrerede oplysninger er af ensartet karakter, såsom navn, fødselsår og sted, dødsår og sted, gifteår og sted.

Disse data optager en relativ ringe plads pr person. Anderledes forholder det sig med de supplerende oplysninger af biografisk art, eller såfremt man ønsker at medtage forældres og fadders, eller forlovers navne. Der findes biografier i den Blå Bog, som kan fylde en hel spalte, og det skal altså omsættes til den form og det format, der skal udgøre det endelige værk.

Nu er jo forskel på de mennesker, der arbejder med slægtsforskning.

Nogle arbejder rent professionelt, for at kunne levere et bestillingsarbejde til nulevende medlemmer af en given slægt, og mod betaling. Andre er interesserede i at finde deres forfædre, og i forbindelse hermed at kunne ajourføre en slægtsoversigt med nulevende efterkommere.

Forskellen imellem disse to kategorier ligger bl a i omfanget af de ønskede eller nødvendige oplysninger.

I forbindelse med slægtsforskning kommer man imidlertid ikke uden om to andre felter, nemlig lokalhistorie og kulturhistorie.

Hvis man påtænker at videregive sit værk, må man også undersøge og beskrive livsforholdene for de mennesker som slægten har omfattet igennem flere århundreder.

En slægt kan være påbegyndt i et lille landsbysamfund, eller en større eller mindre by. Der kan til en

egn knytte sig historiske haendelser, eller slotte og borge; måske berettes der om en hård herremand, eller sagn fra gammel tid.

Sådanne oplysninger bliver indsamlet og bearbejdet af de mere professionelle, for at gøre det færdige arbejde mere interessant og fyldigt.

Alt dette er kendt for den, der arbejder seriøst med slægtsforskning, men det kræver at man får organiseret sin opstilling rigtigt og overskueligt.

Nu er vi ved at være fremme ved det omtalte dilemma.

Igennem mange år har der indenfor industrien været anvendt automatiserede produktionsprocesser; disse har hovedsageligt benyttet sig af rent mekaniske anlæg, konstruerede af maskiningeniører. I gamle dage blev drivkraften tilvejebragt af hestegange, vandmøller, dampmaskiner o lign; Fordelingen af kraften til de forskellige maskiner skete med lange aksler fra een hal til en anden, og med rentræk til selve maskinen. I moderne tid anvendes der elektromotorer monteret på hver maskine, og i styringsfunktionerne bruges relaer til indkobling.

Efter at elektronikken har vundet indpas, er man i stand til at udføre mange funktioner langt hurtigere og mere præcist med såkaldt numerisk kontrol.

Imidlertid har det været svært for de involverede maskiningeniører og elektroingeniører, at finde det samme sprog, idet de hver især var specialister på sit felt, og ikke havde den store indsigt i modpartens arbejdsfelt.

En sådan manglende forståelse af de forskellige arbejdsområder, emellem slægtsforskere og EDB specialister, vil hindre en effektiv og rationel bearbejdning af de store datamaengder.

For at kunne opnå et frugtbart samarbejde, må der først og fremmest stilles klart definerede krav til de opgaver, der stilles til databehandlingen. Ud fra disse vil EDB specialisten bedømme behovet for det nødvendige datasystem.

Et EDB-system består i det væsentlige af to dele, nemlig Hardware og Software. Hardware delen er baseret på en CPU enhed, også kaldet Microprocessor-

en; dertil kommer et antal Memory-enheder, der virker som computerens hukommelse. Denne hukommelse skal rumme en Monitor samt et Disk operativt system, DOS, foruden det egentlige arbejdsprogram. Herefter skal der være rigelig plads i hukommelsen, til de datamaengder som brugeren indtaster til registrering. For at kunne bevare de ønskede oplysninger for fremtiden må man kunne lagre disse enten på en tape eller endnu bedre på en Disk. Der findes flere forskellige disksystemer, nemlig 3 tommer, 5 1/4 tomme, 8 tomme eller Harddisk. Harddisken er i stand til at rumme meget store datamaengder, og kan sammenkobles med flere enheder. De mindre, kaldet Floppy disks, har forskellig kapacitet hver for sig, men her kan man som regel arbejde med op til 4 diskdrives, alt efter hvorledes computeren er opbygget.

Nu er det ikke gjort med computeren alene; der skal også kunne indtastes programmer og data til den. Det indtastede skal også kunne læses så stoffet kan redigeres (editeres) for eventuelle fejl, tilføjelser eller hvis der skal slettes noget. Hertil kræves et Display og et Tastatur af god kvalitet. Et Display kaldes også for en Terminal i lighed med en Printer, men anvender en TV-lignende skærm hvorpå man kan se de indtastede navne og tal m v.

Displayet skal, for at være effektivt, kunne vise 80 tegn pr linie, med et antal linier pr skærmside på 24.

Som sidste led i hardware systemet kommer Printeren, der skal udskrive de forskellige oplysninger, som på papir skal delagtiggøre andre i en slægt, om deres forfædre eller efterkommere.

Den elektroniske skrivemaskine bør kunne skrive i skønskrift, d v s den skal være forsynet med skrivehjul hvori er præget en af de almindelige skrifttyper.

De såkaldte Matrixprintere er her mindre anvendelige, idet de enkelte tegn formes af prikker, fem i bredden og 8-9 i højden, der har tilbøjelighed til at blive dårligt læselige såfremt der mangler farve.

De fleste har vel set udskrifter på matrixprintere, og bedømt resultatet. For de professionelle er det i hvert

fald ikke løsningen, hvis mange måneders arbejde skal give et godt indtryk hos de mennesker, der har bestilt et arbejde, som måske koster 2000.00 kr for et enkelt eksemplar.

For at konkludere vedrørende hardware kræves altså:

1. En computer med min 48 kbyte memory
2. Et disk-kontrol system i forbindelse med computeren.
3. Mindst 2 stk 5 1/4 tomme disk-drives med Double density og helst Double sided. 3 stk er en fordel.
4. En Display terminal med 12 tommer skærm, 24 linier a 80 tegn.
5. Et godt tastatur med 88 taster, evt. med programmerbare kontroltaster og numerisk tastatur.
6. En skønsskrift printer med skrivehjul, minimum papirbredde til A4 format. Skrivehastighed imellem 30 og 55 tegn pr sek og diverse tabuleringsmuligheder.
En databuffer vil være praktisk ved lange udskrifter.

Alt dette udgør en væsentlig udgift, men det bør siges at en Sinclair ZX-81 eller en SHARP lommecomputer med papirstrimmel ikke slår til i denne forbindelse.

Det næste der kræves er programmerne, eller Software som det kaldes i computersproget.

Software til et EDB system er et kapitel for sig, der nok kan give anledning til grundig overvejelse.

Det er vel for de fleste, der i forvejen ejer et computersystem og nu vil beskæftige sig med slægtsforskning, en ret så vanskelig opgave at udarbejde programmer, der på samme tid er økonomiske med hensyn til hukommelseskapacitet, er effektive og ikke mindst hurtige i brugen.

For den, der anskaffer et EDB system, vil der som regel blive leveret en Monitor, som skal styre computerens forskellige funktioner, dvs dirigere programdele som følge af en indtastes kontrolkode. Det kan være et enkelt bogstav, tal eller en kombination heraf. Uden monitor arbejder systemet overhovedet ikke.

Er der leveret et antal disk-drives med tilhørende kontroller, medfølger

en disk med en DOS (disk operativt system), der indeholder opkald til forskellige programdele, og dermed styrer indlæsning og udlæsning fra diskene.

Så kommer vi til selve arbejdsprogrammet, der skal kunne placere de forskellige data på rette sted i hukommelsen, og derudover sortere og søge de data, der er brug for. Endvidere skal data formatteres, i en bestemt orden, før de indlæses på disken. I programmet er indbygget en Editor, der anvendes til at redigere den tekst, som skrives på skærmen; der kan tilføjes ny tekst, ændres et bogstav, et ord eller en hel linie, eller der kan slettes dele af teksten, der er overflødige eller behøver omskrivning.

For at definere de såkaldte files, enten som sekventielle eller i random access, skal der oprettes Records hvor der er plads til et bestemt antal skriftkarakterer, der igen udgøres af Strings bestående af et fornavn, et efternavn eller en adresse, måske en kombination af alle tre dele; hver del kaldes et felt, der samles i een record, som lagres i hukommelsen indtil den overføres til disken.

De to file typer er forskellige i opbygningen. Den sekventielle samler de enkelte karakterer i en record i een lang række efter hinanden, sætter et sluttegn, der dog kan slettes hvis man ønsker at tilføje yderligere records.

Der indsættes skilletegn imellem de enkelte records, og man kan så søge fremad skridtvis. Denne metode er i sig selv økonomisk i hukommelsen, men alle data i en sådan file skal overføres fra disken till hukommelsen, før den kan bearbejdes.

Anderledesforholder det sig med en random access file, hvor man på forhånd reserverer plads for et givet antal karakterer i hver record, altså en fast længde, der ikke udnyttes fuldt ud, såfremt den samlede data string ikke består af det antal karakterer, som er afsat til den pågældende record.

Til gengæld er random access hurtigere at arbejde med, idet man kan kalde en hvilken som helst record på disken ved hjælp af et hashnummer. Altså en selektiv søgning på disken uden at skulle søge et stort antal

karakterer igennem først.

Arbejdsprogrammet kan være lavet således, at der skrives en Menu ud for de forskellige ønskede funktioner, og man kan på en måde konversere med systemet og ledes igennem et programforløb.

Uheldigvis forholder det sig sådant, at de forskellige fabrikater af computere udformer hardware og software på meget forskellig måde, hvilket medfører at systemerne ikke er indbyrdes kompatible, dvs de kan ikke forlignes, hvis man prøver at overføre et program fra eet fabrikat til et andet. F. eks kan der være anvendt forskellige microprocessorer, DOS kan afvige, og arbejdsprogrammet kan være anderledes. Nogle behandler strings på een måde, andre på en anden, og de såkaldte variabler, numeriske værdier, uens i form.

Dette er noget af EDB systemernes ulemper, men der findes råd.

CP/M systemet anvendes nemlig af mange fabrikater idag, for at opnå mulighed for overføring, via disk, fra eet system til et andet.

Dog mod en ikke uvaesentlig udgift.

Et CP/M PLUS-3 program koster i USA ca \$ 200.00, og er ikke alene adgangstegnet til portable dataprogrammer. Det giver desuden mulighed for at køre et væld af andre programmer, der er skrevet specielt for CP/M.

En såkaldt DATABASE er meget anvendeligt software system for en slægtsforsker. Her kan opbygges registre af enhver art, navneregister, adresser, varefortegnelser, telefonregister og meget andet. Til CP/M fås bl a dBaseII, der koster ca \$ 700.00 i USA. Til dem, der har brug for at skrive breve og anden sammenhængende tekst, fås tekstbehandlingsprogrammer bl a det meget anvendte WORDSTAR og flere andre. Er man interesseret i regnskaber og budgetter, der er jo også udgifter og indtægter forbundet med slægtsforskning, findes mange programmer beregnet hertil.

Alt i alt giver computeren store muligheder for at spare tid, og give bedre oversigt over det udførte arbejde, når man bruger velegnede programmer, men det kan være svært at få overblik over hvad, der egner sig bedst i ens egen situation.

For slægtsforskeren ville de måske være en fordel, at have en central database, der kan kaldes op over telefonnettet. En sådan database skulle udelukkende være beregnet for registrering af de forskellige personrelevante oplysninger, og have en standardiseret arbejdsprocedure. Sådanne systemer bruges allerede idag indenfor TELETXT til bankerne, biblioteker, børsforretninger og meget andet.

Betjeningen foregår fra brugerens bopæl ved hjælp af en displayterminal, evt suppleret med en printer, og nødvendigvis ikke et selvstændigt computersystem.

Adgangen til databasen kan fås ved hjælp af et PASORD, og desuden kan man sikre at andre ikke kan få adgang til netop de oplysninger, man selv har indtastet, og dermed drage fordel af andres arbejde. Der kan dog åbnes mulighed for overføring af data fra een lokalitet til en anden. Det kan anvendes hvis man har medarbejdere siddende på arkiver eller biblioteker.

Som computeren har vundet indpas i samfundet, har mange fået adgang til et system i deres daglige arbejde. Andre har købt et anlæg til hjemmebrug, den såkaldte "Home Computer", eller "PC" "Personal Computer", og er begyndt med noget, der delvis svarede til pengepungen, men kun kan klare meget begrænsede opgaver, som f. eks at spille Kryds og Bolle, eller sænke slagskibe. Selv blandt mennesker, der har en vis indsigt i den tekniske side af sagen, er man startet med systemer indeholdende nogle fåk byte, og måske BASIC, men uden disk. Programmerne har de selv måtte lave, eller konvertere til deres eget system fra artikler i tidsskrifter, uden egentligt at kende systemet til bunds.

Tiden har, for disse sidste, vist en klar tendens til at udvide med mere hukommelse eller et andet EDB sprog; nogle er måske blevet trætte af at lagre på tape, og har købt et brugt disk drive, men det gamle TV er blevet stående. Og som regel er der 16 linier a 32 karakterer pr skærmside. De færreste har vel anskaffet sig en printer, og er det tilfældet, så blev det til en lille Matrixprinter, med de begrænsninger det medfører.

(forts sid 23)

KORTA NOTISER

VÄRMLÄNSK SLÄKTFORSKARFÖRENING

Till den 15 december 1983 är kallat till konstituerande möte för Värmlands släktforskarförening. Tid och plats: Kl 1800 i Gamla Badhuset i Karlstad. I interimsstyrelsen ingår Eva Fredriksson, Ulf Nilsson och Peter Olausson. Förslag till stadgar har utarbetats. Vid mötet kommer också ett föredrag att hållas av Olga Dahl från Göteborg.

25-30 SLÄKTFORSKARE I ÅMÅL

Provinstidningen Dalsland har 1983-06-10 en artikel om släktforskarna i Åmål och intervju med en av dem Gullan Ljunggren. Totalt finns 25-30 släktforskare i Åmål.

REGISTRERING PÅ ABC 80 I NORR

Från landsarkivet i Härnösands registreringsbas meddelas i månadsrapporten för sept att försöken med datorstödd registrering nu kommit så långt att dödböckerna för Fjällsjö pastorat registrerats med ABC 80 med programmet basregister. I övrigt har påbörjats försök med en persondator Mikro Mikko från Nokia och programmet dBaseII gällande ett diarium för Västernorrlands län. Denna dator skall också användas för att slutföra registreringar som påbörjats med en dator Esselte Tx10. Inga försök har gjorts med DISREG.

MOTIV FÖR PERSONREGISTER TILL KYRKBÖCKER

I en intervju med Erik Hård af Segerstad - hedersmedlem i GF och KLGF - i Smålandsposten 1983-09-15 säger han följande:

För den som skall ge sig på att släktforska är nog det svåraste att lära sig läsa den gamla skrivstilen - plus att hitta rätt i kyrkböckerna, vilket faktiskt är litet av ett lotteri.

Han kommer därmed med två goda motiv för att ta fram personregister till kyrkböcker, vilket i dag givetvis sker med datorhjälp.

PERSONREGISTER HÖLL PÅ ATT TA KÅL PÅ FORSKARE

Efter sju års arbete har en sockenbok

om Horn och Hycklinge i södra Kinda (E) färdigställdts. Arbetet började i studiecirkelform 1976. Efter år av forskning och skrivande i stugorna kunde det första materialet lämnas till tryckeriet i juni 1981. Sedan började det verkliga slitjobbet. Det blev korrekturläsning och kraven på kompletteringar växte. Bara under 1983 samlades arbetsgruppen 40 gånger för kontrolläsning. Därtill kom arbetet med ett personregister, som nästan höll på att ta kål på några medlemmar i gruppen enligt vad som framgår av Östgöta Correspondenten 1983-11-07. De hade tydligen inte DISREG till hjälp.

AUTOMATISK UPPTECKNING AV SLÄKTTAVLOR I TROMSÖ

Per Johan Molin meddelar att han med anknytning till statsarkivet i Tromsö arbetat med "slektsgranskning" i flera år och därvid utvecklat ett symbolsystem för automatisk uppteckning av släkttavlor med hjälp av dator. Med detta system har nu 5 släktböcker tagits fram gällande allt från egen släkt till analys av troligheten i släktbeskrivningar i 45 större och mindre isländska släktkrönikor. Kanske kan vi få en artikel här om så småningom i SFN ?

UTBYGGNAD AV ABC 80

I tidskriften Mikrodatorn nr 9 1983 ges beskrivning på hur man kan bygga ut ABC 80 till 64 kb på några timmar och till en kostnad av 650 kr. (Några fel finns dock i beskrivningen). I ABC-bladet nr 3 1983 tas upp hur man kan utöka minnet till 128 kb, vilket är något dyrare 2195 kr inkl moms. I en annan artikel i samma nr tas upp en utökning till 262 kb. Man talar om att utnyttja det utökade minnet som alternativ/komplement till floppy disk och kallar den RAM-floppy.

PRISET PÅ MIKROFILM KOMMER ATT HÖJAS

Priset på mikrofilm vid beställning från Riksarkivet (Box 12541 10229 Stockholm) är idag 85 kr + moms och postförskottsavgift. Man räknar inom kort att bli tvungen att höja priset kraftigt pga att man måste skaffa ett nytt masterexemplar av filmen. Det gamla från vilket kopior idag tages börjar bli alltför slitet.

VAD HÄNDER MED DATORREGISTER I KRIG ?

Den statliga säkerhetsutredningen SÅRB överlämnade nyligen sitt betänkande till försvarsministern. Av utredningen framgår att varje datorregister, som kan ha intresse för främmande makt skall föras undan eller förstöras av den registeransvarige. Planer för detta måste upprättas. Registren delas upp i tre typer; de som rör rikets försvar, de som gäller rikets ekonomi eller ekonomiska försvar och sådana som innehåller uppgifter om enskilda, som kan ha betydelse för deras personliga säkerhet. Det är endast den tredje kategorin, som släktforskarna möjligen kan komma i beröring med.

VÄGLEDNING I KRIGSARKIVET

På symposiedagen på Medborgarhuset i Stockholm delades ut en "vägledning för släktforskare i Krigsarkivet" om fem sidor, vilken anger vad som finns med kommentarer. Man finner bl a en serie bouppteckningar i Stockholms Eskader 1758-1824 gällande framför allt officerare och underofficerare.

BOUPPTECKNINGSREGISTER

I SFN nr 9 sid 24 och nr 10 sid 4 berättas om ett projekt att rekonstruera kyrkböckerna från Marks härad, som två unga Göteborgare Rolf Ekelund och Lennart Andersson satt i gång. Nu har de kommit så långt att de annonserar bouppteckningsregister i bokform för tiden 1736-1839 för Kattunga, Surteby, Fotskäl och Tostareds församlingar i Marks härad. Sorteringar är gjorda på förnamn, efternamn, gårdar, födelseår, dödsår och yrken vartill kommer bouppteckningarna i sammandrag. Priset är 600 kr inbundet per församling. Man har också personlängder för Surteby Pastorat som säljs för 500 kr styck. Ett gäller tiden 1668-1730 och ett 1731-1764. Vardera omfattar ca 500 sidor.

SVAR I RAMSELE

har sänt ut en broschyr om sina mikroport/mikrofiche gällande kyrkböcker. Man tar 7 kr per styck + moms per kort. Antalet kort per församling varierar mellan 10 och 1000 st. Kataloger kan köpas separat och kostar då 15-200

kr och kostar då 15-200 kr per styck. Om man köper ett helt kyrkoarkiv ingår katalogen i priset.

SCB SÄLJER FICHE

SCB har gått ut med broschyrmaterial till länsbiblioteken med erbjudande av SCB utdrag ur födelse-, vigsel- och dödlängder 1860-1897 på mikro-fiche ordnade församlingsvis. Antalet fiche per län varierar mellan 500 och 1900. Samtidigt erbjuds utdragen från husförhörslängderna 1860,70,80 och 90 på mikro-fiche. Antalet sådana fiche varierar mellan 200 och 500 per län. Priset är 7 kr per styck + moms. Om varje län köper fiche för det egna länet utlovas kraftiga rabatter för inköp av fichen för övriga län. Erbjudandet gjordes redan i februari 1983.

NORDISKT EMIGRATIONSFORSKARMÖTE UTANFÖR KÖPENHAMN

I en notis i EI information - nr 2 1983 - från emigrantinstitutet i Växjö berättas att ett nordiskt emigrationsforskar-symposium ägt rum i Holte utanför Köpenhamn den 6-8 september och att det mest imponerande var gruppen unga danska forskare som nu för arvet från Uppsala vidare in i dataåldern. Den intensivaste emigrationsforskningen i Norden anges f n pågå i Danmark och Finland.

Är det någon som kan berätta om vad man gör i Danmark ?

GRAVSTENSINVENTERING

När jag nyligen besökte Onsala kyrka i Göteborgstrakten träffade jag på Lasse i gatans kista i en krypta under koret. Han och hans hustru låg i var sin fint utsmyckad marmorsarkofag. Han var född 1689-11-30 på gård en Gatenhielm och dog 1718-04-25, 22 år gammal. Hans hustru Ingela Gathenhielm föddes 1692-09-11 på gården Hammarkulla i Onsala och dog 1729-04-29.

Hvad enten man arbejder med 400-500 navne i en slægtsoptilling, eller kun ønsker at finde frem til den onkel, der var lygtetaender på Faerøerne, eller en bedstefader, der var skibsbygger i Vorbasse, må man have opgaven klar for sig, og vælge sit system og sine programmer således, at det også kan klare opgaverne, der måske kommer om et halvt år; dette gælder ikke mindst hukommelsens kapacitet.

En computer kan meget, også fejle, men husk:

DER STÅR ALTID ET MENNESKE BAGVED !

Måske vil nogen mene, at dette indlæg har bragt mere forvirring i begreperne, end der hidtil har hersket om databehandling af slægtsmateriale; det var ikke meningen.

Lad det hellere blive anledning til en debat, og et oplæg til en velorganiseret registrering af kirkebøger, arkivalier, biografier, bibliografier og meget andet indenfor slægtsforskning og personalhistorie.

Johs. Lomholt

+ + + + + + + + + +

Varmt tack för Ditt inlägg. Vi har haft ungefär samma utgångspunkter, när vi valde dator och tog fram våra släktforskningsprogram DISGEN och DISREG, det förra för det egna materialet och framtagning av an- och släkttavlor mm och det senare för registerframtagning till kyrkböcker mm. Dessa program finns nu ute bland släktforskarna så att de kan prövas och utvärderas - är det så här man vill ha det om inte vad är det man vill ha istället. En släktforskare kan inte ställa färdiga krav innan han vet vad som kan åstadkommas dvs vad han kan begära.

Vi har funderat även på CP/M men liksom Du konstaterat att kostnaderna blir högre. Men om t e Ni i Danmark skulle vilja pröva våra program så saknar Ni vad jag förstår tillgång till ABC 80 och då skulle det varit bra att ha DISGEN och DISREG i ett CP/M-utförande. Vad säger Ni ?

Vi har funnit det fullt tillräckligt med 40 tecken per rad. Våra program

ryms inom 16 kb internminne och behöver inte de 48 kb Du anger. Ett krav som Du inte nämmer är att Å Ä och Ö måste finnas, vilket är väsentligt. Vi använder av kostnadsskäl matrissskrivare och tycker den ger ett hyggligt resultat men vill man kosta på en typskrivare möter detta intet hinder.

En intressant sak är vilka typer av grafiska program skulle man vilja ha. Vi har gjort ett försök med ett livslinjeprogram som verkar trevligt.

Kom gärna igen.

PO

+ + + + + + + + + +

ICA-KURIREN, DATORER OCH SLÄKTFORSKNING

ICA-kuriren nr 43/44 har en bilaga om persondatorer. I en av artiklarna berättar Bo Montelius om hur släktforskning blev hans hobby, när han upptäckte vilken hjälpreda datorn var och började mata in släktträdet kvist för kvist i datorn. Resultatet blev inte bara ett förnämligt släktarkiv utan även en släktträff, som samlade 60 personer vid anfaderns, född 1683, porträtt i Edebo kyrka.

Bo Montelius matar in personerna huller om buller i datorn, men har gett var och en en sifferkombination, som används vid sorteringar. Han kan få fram förteckning på alla ättlingar, till anfadern, skriva ut listor över ättlingarna med en viss inskjutning för varje generation och skriva ut förfäderna till en viss person. Han kan också ta ett namn och fråga hur denne är släkt med honom och få en lista utskrivet som slutar med hans eget namn, Bo Montelius. I pärmar har han notiser om olika personer kompletterat med en datorutskrift, som visar hur han är släkt med dessa. Notiserna ligger således inte i datorn.

PO

+ + + + + + + + + +

FORSKARFÖRTECKNINGAR

Lokala och regionala släktforskarförteckningar kommer allt fler. Här tas upp tre sådana jämte den i förra numret omnämnda för Finland.

Västerås släktforskarclubb har till sitt jubileum kommit med en "Forskarförteckning 1983" sammanställd av Ulla och Daniel Sköld. Den upptar 280 medlemmar. För 84 av dessa eller ca 30 % anges forskningsområde, dels geografiskt område, dels släkter och dels övrigt. Släktnamnsregister, i vilket även personer med son-namn finns med, finns liksom ortnamnsregister.

Skånes genealogiska förening har gett ut en "Skånsk släktforskarförteckning". Den omfattar 101 forskare. Ett härads/sockenvis upprättat register med hänvisning till resp forskare finns liksom ett släktnamnsregister, i vilket inga son-namn finns med. Ett tredje register har upprättats för specialområden.

Forskarföreningen Alir i Söderhamn har som sin skrift nr 2 kommit med en forskarförteckning omfattande 68 medlemmar av vilka 49 (72 %) lämnat forskningsuppgifter. Orts-, släktnamns- och specialregister finns. I släktnamnsregistret är även medtaget son-namn. Forskarförteckningen är sammanställd av Ing-Britt Hellström och snyggt och prydligt gjord. Formatet är A5.

Släktforskarförteckningen för Finland omfattar 604 forskare. Den senast utkomna svenska-från 1978 - hade ungefär samma omfattning - 617 forskare. Den finländska är uppställd på vanligt sätt och åtföljd av släkregister /släktnamnsregister + särskilt register för släkter utan släktnamn, separata gårds- och stads/sockenregister samt register över specialområden. Av det senare finner man bl a svenskinriktad forskning, t e bonde- och prästsläkter i Småland, klockarsläkter i Skåne samt flott och varvpersonal i Karlskrona.

Uppgifterna om forskningsområde är för varje släktforskare uppdelade i fyra typer a-d. Typ a gäller släkter och ibland personer, ofta med Orts- tids- och andra specifikationer, vilka vanligen gäller äldsta kända uppgifter. Typ b gäller gårdsnamn jämte ortsuppgift. Typ c anger städer och socknar (eller församlingar), där forskaren

uppgett sig studera invånare i större omfattning än enstaka specificerade släkter. Typ d gäller andra specialområden.

Uppgifterna har förts in på svenska eller finska beroende på hur de lämnats.

Med hänsyn till flyttningarna mellan Sverige och Finland kan den nya finländska släktforskarförteckningen vara av intresse även för svenska forskare.

Det är vår medlem Leif Mether som redigerat den nya släktforskarförteckningen för Finland, vilket han har all heder av.

PO

+ + + + + + + + + +

DIS I ÖC

Östgöta-correspondenten hade 831109 en åttaspaltig artikel om släktforskning och datorer med intervju av föreningens ordförande Lars. "Datorn och människan kompletterar varandra" säger Lars. Nu går släktforskningen in i en ny fas med kladdiga minnesanteckningar utbytta mot datorn lyder texten under en av de många bilderna i artikeln. Som komplettering till artikeln finns en trespaltig artikel om "Linköpings kyrkböcker på data om tio år" med intervju av Ulla Kangas på databasen i Umeå.

PO

+ + + + + + + + + +

SAKNAS

Under rubriken saknas efterlyses i MGT-nytt nr 4 1983 en bok, del 3 av Härnösands Herdaminne, som på något sätt försvunnit från utställningen "Sök Dina rötter" på Sundsvalls museum. På Åsljurga-mötet i september 1982 diskuterades bl a frågor om i vilken utsträckning man kunde lämna filmer obehövade i bibliotekens lärum för mikrofilm. Lika fullt försvann samtidigt från utställningsbordet ett par av våra äldsta skrifter. Vid Stockholmsmötet försvann från vårt utställningsbord två beskrivningar av program, som bara fanns i ett ex liksom ett antal medlemsblad. Vid mitt besök i Karlstad försvann likaså medlems-

blad. Är det så här vi släktforskare vill ha det ?

PO

* * * * *

PRESSGRANAR

Även denna gång har nya medlemsblad dykt upp; Hällefors släktforskar-klubbs medlemsblad nr 1 samt JIS-nytt från Jämtlands läns SF och KGF-nytt från Kronobergs GF. De två senare har funnits ett tag, då jag har fått nr 15 resp nr 2. Varmt välkomna och lycka till i fortsättningen.

I Ane nr 18 mars 1983 tar Sölve Olsson upp ämnet att publicera sin släkt, att göra en släktbok. Han nämner bl a datorn men drar inte ut konsekvenserna för framställning av en släktbok. Ofta är antalet exemplar, som behövs ganska litet, varför en datorframställning med DISGEN bör vara en lockande lösning. Se artikel sid 5 i detta nr av SFN.

Ane nr 21 oktober 1983 har kallelse till höstmöte med Karl-Erik Johansson som föreläsare om släktforskning i USA, Kanada och Danmark. Ny läsapparat har kommit till Värnamo bibliotek med kopieringsmöjlighet men kopiorna kostar 6 kr per styck (Kultur-nämndens beslut) Artikeln om släkt i Amerika i förra numret av SFN uppmärksammas. Frågespalt har tagits upp.

Anno Domini nr 2 oktober 1983 innehåller ett referat från släktforskar-dagarna i Stockholm i september samt ett utdrag ur Skansens och Nordiska Museets årsbok om "Byskollärare i en bergslagsbygd".

GF-aktuellt nr 56 oktober 1983 redovisar bl a budgetförslag för 1984, varur framgår att löner, arvoden och sociala avgifter beräknas uppgå till inte mindre än 390 tusen kronor. Vad får medlemmarna för dessa pengar ? Släkt och Hävd tar 140 tusen och GF-aktuellt 35 tusen kronor. Höjd medlemsavgift /till 85 kr/ annonseras för nästa år. Årets avgift är 75 kr.

GU-nytt nr 38 annonserar avgiftshöjningar till nästa år, som man känner sig tvingade att göra med hänsyn till ökade tryckkostnader och andra för

föreningen nödvändiga utgifter. Årets medlemsavgift är kr 50. En höjning till 75 kr har beslutats.

Hembygdsjournalen nr 18 september 1983 har en artikel om 20-årsjubilerande Västerås släktforskar-klubb, som nu har aktningssvärda 275 medlemmar. Klubben bildades den 13 mars 1963. Jubileumsutställning hade ordnats på stadsbiblioteket, Ulf Beijbom föreläste och middag avnjöts på stads-hotellet med ett 70-tal personer närvarande. På bild ser man föreningens grundare. En notis om Carl Erik Johanssons föreläsning den 10 september om släktforskning i Amerika återfinns också.

I Husförhållsnytt nr 3 1983 - organ för Skaraborgs släktforskarförening ger Björn Lippold en tillbakablick - vad har hänt sen sist - samt en framåtblick mot höstens program. I Skövde Nyheter har man 1983-08-03 haft en artikel om släktforskningens år och höstens program i Skövde. I övrigt finns bidrag från Tidaholmsföreningen samt en artikel av Maiken Albino om folket på Brunnhemsberget, ett köpekontrakt från 1873, en avskrift ur en bibel samt ett utdrag ur kyrkoböcker (forts)

Hällefors släktforskar-klubbs medlemsblads första nummer har kommit. Det är i A4 format och omfattar 3 sidor. I anmälan anges att man startat medlemsbladet för att förbättra kontakten med medlemmarna och ge dem artiklar med intressanta ämnen. Klubben har f n 35 medlemmar. I första numret tas tre ämnen upp i artiklar, en om anställda vid Hällefors bruk 1688 och deras avlöningsförhållanden, en om hur det såg ut vid gruvan och smältverket för 260 år sedan och en om släkter och släktnamn i Hälleforsbygden. I nr 2 av medlemsbladet fortsätter beskrivningen av gruvan och smältverket samt tas upp historik över Stockholm samt ett utdrag ur domböckerna från 1685.

JIS-nytt nr 15 september 1983 ges ut av Jämtlands läns släktforskarförening. Det är i A4 format och omfattar 4 sidor. Man får bl a veta att föreningen nu har 191 medlemmar. Birgit Wikström berättar om en annorlunda resa, Kjell Risberg ger referat från ett föredrag om nödår och missväxt i Brunflobygden under 400 år. I övrigt redovisas bl a en skrivelse

man sänt till GF i Stockholm om avgift giftsbeläggningen av mikrofilmer från biblioteken. Redaktören Elis Svensson tackar alla efter sitt 15de medlemsblad; han tycker det är dags för en ny redaktör. Hans sista nummer är snyggt och prydligt och trevligt. I nr 12 av JIS-nytt berättar Inga Rosell om sin forskning och rekommenderar varmt att ta fram delrapporter om ens forskning. Hon säger "Har Ni varit med om att Era närmaste varit ganska ointresserade när Ni kommit hemskenande och berättat att Ni hittat ett och annat om t e Anders Dunderfelt och hans Kersti? När man inte själv forskar är det ganska svårt att sätta in våra entusiastiska fynd i deras rätta sammanhang. På min mans önskan gjorde jag en delrapport på vad jag hittills hittat om hans släkt och som han sedan själv kompletterat med fotografier... Rapporten fick ett mottagande som min man och jag fortfarande ej kan fatta. Vi visste inte att så mycket intresse fanns.. Alltså fram för delrapporter, som sedan kan kompletteras". Här skulle tydligen DISGEN passat väl in i bilden och väsentligt underlättat den successiva rapporteringen.

KGF-nytt är ett litet blad, som ges ut av Kronobergs genealogiska förening. I nr 2 från september 1983 finns huvudsakligen föreningsangelägenheter - man får bl a veta att antalet medlemmar i den nu ettåriga föreningen är 120 - men också en del från släktforskningsdagarna i Stockholm i september, en efterlysningsspalt mm. Redaktör är Sven-Inge Idofsson.

MGF-nytt nr 4 1983 har rapport från årsmötet den 22 september samt artiklar och reportage av Helge Nyberg, Mona Carlsson och Bengt Lidén. Nyberg berättar om sin forskning avseende Lögdö bruk, Mona Carlsson berättar om en utflykt till Gudmundstjärn, ett föredrag om kartarkivens betydelse vid stads-historiska studier som hölls den 19 september och ett föredrag av Ulf Beijbom den 22 september om amerikaforskning. Av det senare framgår bl a att personregister finns i Karlstad över Västerlands alla emigranter (100.000 st). Bengt Lidén berättar om ett föredrag om Gudmundstjärn, en information om tillämpad gårdsforskning - en gård i Loböle utgods. Bakgrunden till den stora aktiviteten är den utställning "Sök Dina rötter", som man under tre veckor haft på Sundsvalls museum. Som jag en släktforskare uppträder Bengt-

Olov Eriksson, född i Sundsvall 1946 och berättar bl a om hur han funnit sin far och mor vara släkt med varandra samt om sina vedermödor vid besök på landsarkivet. Artiklarna i SFN om Isanti och Kittson county uppmärksammas. Medlemsförteckning per 83-09-01 med 280 medlemmar bifogas.

Släkthistoriskt Forum nr 3 1983 innehåller bl a en historik över Svensk släktforskning av Håkan Skogsjö. Han gör där bl a upptäckten att GU "Svenska Antavlor" ingalunda är den första antavleserien i Sverige, då tidigare funnits en serie "Svenska Antavlor i listform" utgiven av Föreningen för släktforskning. (Jämför SFN nr 10 sid 28). Även vår förening får ett kort omnämnande vari påpekas att vårt medlemsblad är stencilerat. En utförlig recension av "Ordbok för släktforskare" finns införd liksom några artiklar bl a en av Siv Thorsell om hantverkare från södra Dalarna.

Av Släktposten har kommit ett nummer utan nummer (nr 4/1983?). Antalet medlemmar är snart uppe i 100. Mikro-kort och data tas upp, en egen kommande forskarförteckning samt ett bidrag av Henr R om prästsläkten Hjelm mm. Vårens program redovisas. Bland pressgrannar tas även SFN upp. Vår artikel från San Francisco omnämns. Det sägs dock att jag rekommenderar tidningen Vestkusten för annonsering, men jag säger bara att detta kanske kan vara ett annonsorgan för de som söker släkt i Californien. Jag har sett tidningen men inte själv provat annonsera där.

Släktspejaren nr 3 september 1983 kallar till möte kring emigrationen från Österbotten på 1600-talet och berättar bl a om de medlemskort man avser satsa på. För att få kortet måste man ha gått igenom kurs om sekretesslagen och arkivlagen, som föreningen ordnar. På baksidan av kortet står att innehavaren känner till hur man skall hantera gamla handlingar och att man iakt-tar tystnadsplikt gentemot den handlingen berör. På detta sätt garanteras att man inte för vidare ofördelaktiga saker om nyss avliden eller dennes anhöriga. Flera böcker tas upp. Första delen i en släktöversikt, slakten Bergman på Strömning i Monäs, Munsale bifogas. Den äldste kände heter Jakob Bergman. Han och hans barn är födda i Sverige okänt var. En enkät avseende vad som skall tas

upp på sammankomster och i Släktspejaren samt vilka utflykter och studiebesök man vill göra bifogas.

Släktspejaren nr 4 okt 1983 refererar under rubriken dagens honnör Åke Sundelins artikel i förra numret av SFN om en 70-åring's erfarenheter. I övrigt föreslås att man skall ta upp en kampanj "bevara bilden". Det viktigaste är nu att sprida information till allmänheten att bilderna är viktiga tidsdokument så att de inte slängs bort eller förstörs.

Släktspejaren nr 5 nov 1983 redovisar resultatet av medlemsenkäten, vilket bl a visar på stort intresse för datorhjälp i släktforskningen. En ADB-kurs anordnad av Aftonläroverket i Vasa med början 84-01-04 annonseras. En artikel handlar om fattiggubbarna i Österbotten - gjorda av trä och uppställda för att samla in pengar. De äldsta kvarvarande är från 1780-talet. Man berättar också om fynd av ryska fartyg, som efter plundring i Sverige 1714 sökt skydd på finska sidan men sjunkit. Som bilaga ingår en förteckning på föreningens litteratur med bl a förteckning över vigda i Kronby 1710-1929 och vigda i Pedersöre 1723-61.

Storstockholm nr 4 annonseras som sista nummer av detta blad. Nästa år skall det komma ut under annat namn, vilket nämns dock inte.

Södertälje-Probanden nr 42 okt 1983 har ett kort referat från 5-årsjubileet den 9 september. En sida ägnas åt SCB arkiv, som ju har mycket av intresse men har blivit allt mindre servicevänligt. Tre av föreningens medlemmar har hittat en gemensam anfader, vilket visas på sista sidan. Man meddelar också att årets föreningsbidrag från kommunen om 5000 kr kommit. I övrigt bifogas en värvningsbroschyr.

Södertälje-Probanden nr 43 nov 1983 har en artikel om Stockholms stadsarkiv och redovisar ett besök vid krigsarkivet. En blankett medsänds för uppdatering av forskarförteckningen.

VSBF nr 5 september 1983 innehåller huvudsakligen föreningsangelägenheter och bl a en presentation av den nya systerföreningen i Vasa ledd av Göran Berglund. Man begär bl a in uppgifter till ett medlemskatotek.

VSBF nr 6 okt 1983 annonserar om föreningens 20-årsjubileum. Man skall fira det med en enkel forskarkamratfest på restaurang med kanslirådet Ragnar Mannil från Helsingfors som talare. En tillbakablick över de gångna åren ges kompletterat med en intervju med den ende kvarvarande av grundarna, Carl-Johan Wallén. En artikel om släkten Mornie och det habsburgska huset finns också.

VSBF nr 7 nov 1983 har kommit med nytt och bättre tryck. Referat lämnas från jubileumsfesten den 26 okt. I sitt hälsningsanförande betonade Gunnar Nylund att han ville se folk-kulturens återupplivande som en motvikt mot den tekniska överkulturen och den likriktade popkulturen. Intresset för släkt- och bygdeforskning får bedömas som en reaktion mot förflackningen och som en strävan att finna ett personligt fäste i tillvaron.

PO

+ + + + + + + + + +

LANTMÄTERIHANDLINGAR KAN GE MER ÄN
MAN TROR

102 diabilder visade lantmätare Örback från Västerås vid ÖGF möte den 24 november i Linköping. Han visade kartor med socknar, byar, gårdar från Skåne, Gotland, Västmanland, Sörmland och flera andra landskap men uppehöll sig kanske mest vid Östergötland. Han berättade om skiften - solskifte, storskifte, enskifte mm -, lantmäteriets historia och visade porträtt av Anders Bure som var identiskt lika med ett annat porträtt av hans kusin Johannes Bure (Anders Bure var "den förste lantmätaren"), nytryck av gamla kartor som är på gång, att det först 1725 blev obligatoriskt att lämna in lantmäteriakter varför det dessförinnan är rena turen om något finns kvar mm. Den rena släktforskningen fick sin andel genom att han berättade om när ägare till skiften började anges i lantmäterihandlingarna. Det var således lite av varje som lantmätare Örback tog upp åtminstone skenbart utan något större sammanhang. Men bilderna var vackra och han berättade roligt. Några detaljer från de bilder han visade:

På en karta från Västmanland fanns alla kyrkor inritade med torn, tinnar

och allt så att man dels kunde räkna in alla och dels känna igen dem till utseendet.

Varje by hade en gång i tiden sin egen aln, vilket ger hjälp att tidsbestämma handlingar genom att mäta på åkrarna.

Genom att se på skiften och gårdar i en by kunde han säga att en karta visade skiften från tiden före kristendomens införande, troligen hade skiftena tillkommit redan på vikingatiden.

När Visingsöborna en gång i tiden kom i land gick de alltid i gåsmarsch och den som gick först och ledde marschen bar brännvinskaggen i famnen. På detta sätt gick de från ställe till ställe där någon hade ett ärende att uträtta.

Bomärken visades på några lantmäterihandlingar, en del förklarade med namn och andra bara ditsatta i långa rader. När en person ej kunde skriva sitt namn skulle enligt förordning grannarna hjälpa honom.

På en karta från ca 1760 fanns en fästmöräfsa, på en annan stoltserade en man med fästmohandskar, som han höll i handen och vilka voro fullständigt oanvändbara som handskar.

Rena modeteckningar av fina damer fanns på kartor från 1700-talet gjorda av Kastman, som också ritat krigsfartyg i drabning.

Dalslandsoxen visades på en general-karta över Dalsland från 1690.

Hur lantmätaren arbetade förr i tiden visades bl a på en bild från Åmål.

Kartor över Norrköping angavs finnas från 1655, 1720, 1729 och 1784.

Symbolik på kartorna visades. På en karta från Ystad fanns en knippe spö med en yxa i mitten av knippet. Detta visade att man hade bestraffningsrätt och även rätt att avrätta folk.

Lantmätare Örback ville med exemplen visa hur mycket intressant som lantmäteriarbivert arkiven innehåller förutom rena kartor och skifteshandlingar. Han uppmanade oss att själva med utgångspunkt från våra egna släktintressen gå till lantmäteriarbivert arkivet och göra upptäckter.

DATASTÖRNINGAR OCH DATASÄKERHET

Skilj alltid nolla och jord åt vid elinstallation var något jag redan 1932 fick lära mig. Det synes idag när datorerna kommit med i bilden mer aktuellt än någonsin.

Barnbarnet kvaddade 3 band till datorn för mig. I ABC-bladet nr 2/83 beskrivs samma bekymmer. Datortnytt nr 11/83 har 2 helsidor om vad hissar, tvättmaskiner etc kan åstadkomma liksom under- och över-spänning.

De som har villa och persondator kan minska dessa risker genom att låta behörig elinstallatör särskilja nolla och jord, helst vid ingående service, om detta inte redan är gjort. I en lägenhet är man inte helt hjälpt med detta. Hissen, det trasiga lysröret i trappuppgången etc kan störa i alla fall.

Hjälper inte särskiljandet av jord och nolla, bör man ta del av råden i Datortnytt och höra med resp annonsör. Man kan sätta in transformatorer på 100-150 VA, vilka kostar 900-1200 kr.

Hur skall jag skydda mina band och disketter med värdefulla släktuppgifter mot brand är en annan säkerhetsfråga. Brand drabbar inte mig tänker Du kanske. Men varje år inträffar 40.000 bränder.

Jag trodde på brandsäkra kassaskåp och undersökte vad som fanns. För värdepapper klarar man sig med skåp för brandklass A=60 och A=90. Men för disketter, film och fiche erfordras brandklass A=120 special, vilket ger så dyra skåp att även större företag hellre söker andra lösningar.

För att klara brandproblemet får man därför ta säkerhetskopior (back up) och förvara original och kopia på olika platser. Kopior kan t e förvaras hos någon bekant som bor ett stycke ifrån Dig.

Men var försiktig när Du tar Din säkerhetskopia, så att den inte blir förstörd av någon störning vid överföringen från original till kopia, t e genom ett kort strömavbrott.

Gubben Curt

STOR EFTERFRÅGAN PÅ ABC 80

Vid samtal med Bo Rydell, produktchef för ABC - datorerna vid Luxor, berättar han att efterfrågan på ABC 80 är stor. De apparater som tillverkas försvinner så snabbt att inga lager hin- ner byggas upp. I år - 1983 - har till- verkats ca 5700 ABC 80. Fortsatt till- verkning är planerad för hela 1984 med ungefär samma antal apparater.

Under första halvåret 1984 kommer en ny dator att presenteras. Det är den första i en ny familj och bör ses som ett komplement till ABC 80/800. Den skall bl a ha ett avancerat operativ- system - vilket kräver en 16 bitars processor. Mer ville Bo Rydell inte säga.

PO

+ + + + + + + + + +

PROGRAM FÖR ABC 80 OCH ABC 802

Program finns för att hålla reda på uppgifterna om den egna släkten - DISGEN - och för registrering av personuppgifter och framtagande av register - DISREG.

DISGEN är ett helt programpaket. Med grundprogrammet kan man mata in funna släktuppgifter på kassett- band eller diskett, rätta i inma- tade uppgifter, lägga till nya el- ler ta bort gamla. Med hjälp av sär- skilda program kan man på grundval av inmatade uppgifter ta fram och skriva ut antavlor av olika typ och släkttavlor (ättlingarna till). Med hjälp av andra program kan man ta fram och skriva ut register till an- och släkttavlor, både person- och ortregister. Med det senast tillförda programmet kan man rita livslinjer för inmatade per- soner.

DISGEN kan utnyttjas på många olika sätt. Det kan användas som en an- teckningsbok, man för successivt in ny uppgifter, man kan ta fram förteckningar av olika slag att ta med till arkivet för jämförelse med där funna uppgifter, man göra del-

rapporter med sina funna uppgifter, man kan göra utdrag ur dessa för korrespondensen med andra släkt- forskare, man kan göra en släktbok mm mm.

DISGEN finns för ABC 80 och ABC 802.

DISREG finns dels i en kassettbands- version och dels i en flexskivever- sion. Med den förra kan enbart re- gistreringar göras. Dessa måste sedan tas om hand av antingen flex- skiveversionen eller annan dator (stordator) för sortering till re- gister. I flexskiveversionen kan både registrering och sortering till register göras. Registreringen är förberedd för att underlätta re- gistrering av vissa typer av källor såsom födelseböcker, vigselböcker, dödböcker, domböcker, mantalslängd- er mm. Med programmet kan man även göra personregister till en vanlig bok.

DISREG finns endast för ABC 80.

Ytterligare information lämnas av Lars Blomberg. Beställning sker på särskild blankett, som även inne- håller en förbindelse att inte vid- arebefordra programmen till tredje part vare sig i nuvarande eller mo- difierat skick. Programmen leverer- as endast till enskilda personer, medlemmar i DIS, ej till myndighet- er, föreningar eller institutioner.

Programbeskrivning till DISGEN finns och kan köpas separat för 50 kr. Beskrivningen innehåller ingen programkod utan är helt in- riktad på handhavandet. 50 sidor.

+ + + + + + + + + +

FÖRENINGENS SKRIFTER OCH FICHE

Släktforskning i nordvästra Skåne och datorn som medium av Karl Johan Roslund	25 kr
Personregister till Töftedal C1, 2 fiche	50 kr
Töftedal C2, 2 fiche	50 kr
Dals Ed C1, 4 fiche	100 kr

Beställning kan göras direkt på postgiroblanketten - post- giro nr 14033-5.

+ + + + + + + + + +

MEDLEMSAVGIFTEN

är för 1984 kr 60. Avgiften kan betalas in på föreningens postgiro nr 14033-5.

För institutioner och liknande som vill prenumerera är avgiften likaledes 60 kr.

Våra danska, norska och finländska medlemmar uppmanas att använda postgirot - bankerna tar bra betalt för att lösa in checkar.

+ + + + + + + + + + +

GAMLA NUMMER AV SFN

Nytryck har skett så att nr 7 - 14 finns för omedelbar leverans. Av nr 8 är det dock inte så många exemplar.

Nr 1 - 6 och föregångaren är helt slut. Meddelande kommer att lämnas när nytryck skett.

Av gamla nummer kostar 4 st kr 60 och ett st kr 25, allt inklusive porto. Beställning kan göras på postgirotalongen.

+ + + + + + + + + + +

BIDRAG TILL MEDLEMSBLADET

mottages tacksamt av sekr. Är det ingen som har något att rapportera om egen datorverksamhet? Är det ingen som har något att diskutera i anslutning till någon artikel? Till nästa gång hoppas jag att vi kan öppna en frågespalt gällande datoranvändning i släktforskningen och kanske även en allmän sådan gällande släktforskning.

Sista manusdag till nästa nummer är 1 februari.

+ + + + + + + + + + +

FÖRENINGENS STYRELSE

Ordf Lars Blomberg
sekr PO Bergman
kassör Bo Wistrand
övr ledamöter Björn Johansson
Sture Bjelkåker
Rune Stalefors
Elisabeth Thorsell

+ + + + + + + + + + +

FÖRENINGENS ADRESS ÄR

DIS c/o Bergman, Hjortronvägen 89,
S 590 54 Sturefors. Tfn 013/52693.

Ifråga om datorprogrammen tag direkt kontakt med Lars Blomberg, Ärenprisivägen 111, S 590 62 Linghem.

I fråga om kurser tag direkt kontakt med Bo Wistrand, Löfsättersvägen 5, S 585 90 Linköping. Tfn 013/129040.

+ + + + + + + + + + +

TILL SIST VILL STYRELSEN ÖNSKA

ALLA MEDLEMMAR

EN GOD JUL

OCH

ETT GOTT NYTT ÅR

Detta meddelande är färdigtryckt 1983-11-30.

Som omvald ordförande i DIS ber jag att få tacka för det förnyade förtroende som ni medlemmar i DIS visat. Jag vill också hälsa Elisabeth Thorsell välkommen som ny styrelsemedlem. Elisabeth kommer med sin gedigna släktforskarerfarenhet att bli till stor nytta i styrelsearbetet.

Ett nytt verksamhetsår ligger framför oss. Jag skall här kort redogöra för ett par synpunkter på det fortsatta arbetet.

Föreningens dator och vår del i föreningslokalen kommer att utnyttjas för informationssammankomster under våren. Vidareutveckling av DISGEN för den egna släkten och DISREG för registerframställning fortsätter.

Den kanske besvärligaste frågan är hur verksamheten utanför Linköping med omnejd skall bedrivas. De flesta styrelsemedlemmarna i DIS står mitt uppe i "karriären" och många har familj att tänka på. Vi upplever de många önskemålen om aktivitet ute i landet som i och för sig glädjande men också betungande. Stadgarna talar om att vi skall sprida kunskap om datorhjälpmedel men dels finns det en gräns för hur mycket resande vi kan ta på oss och dels kanske det finns andra sätt att åstadkomma spridningen.

En resa tar minst en hel dag i anspråk, kanske en hel veckohelg, förberedelsearbetet oräknat. Vi måste därför begränsa resandet till en eller ett par gånger per år. Annars är risken för överbelastning av styrelsemedlemmarna alltför stor.

Ett sätt att lösa problemet med verksamhet på annan ort är någon form av lokalavdelning. Ett antal intresserade DIS-medlemmar på en ort som så önskar kan gå samman och utse kontaktpersoner. Dessa personer och DIS styrelse diskuterar sedan fram en lämplig form för samarbete omfattande ekonomiska arrangemang, tillgång till datorer och programsystem samt eventuella stadgeändringar.

Jag vill framhålla att det ligger i DIS intresse att tillgodose sina

medlemmars önskemål på olika håll i landet. Det måste emellertid ske under ordnade former och i nära samråd med DIS styrelse. Det får inte bli så att namnet DIS kommer in i sammanhang där hänsyn inte tas till DIS syften och DIS programprodukter inte presenteras på ett sakkunnigt sätt. Sådan verksamhet är mer till skada än till nytta för föreningen.

Avslutningsvis vill jag nämna hur stimulerande arbetet med DIS är för oss. Personer som inte har någon datorvana till att börja med inser plötsligt hur datorn kan användas. De som redan kan programmera uttrycker sin tillfredsställelse med programmen. Sådant både värmer och uppmuntrar. Jag hoppas att vi under året skall kunna ytterligare sprida kunskapen om och nyttan av datorn som ett släktforskarens hjälpmedel.

Lars Blomberg
Ordförande i DIS

VÅRENS PROGRAM

Vårens aktiviteter kommer att läggas upp enligt följande.

Den 21-22 januari 1984 håller vi en kurs i DISGEN. Platsen är Kärrtorps gymnasium som ligger i Stockholms södra förorter. Kursen är öppen för DIS-medlemmar. Anmälan sker genom inbetalning av 240kr (+60kr för ej DIS-medlemmar) till föreningens postgirokonton 14033-5. Ange "DISGEN kurs i Stockholm" på talongen. Priset inkluderar användarbeskrivning av DISGEN samt kaffe men ej lunch. Deltagarantalet måste ligga mellan 10 och 20 personer. Anmälningstiden utgår 10 januari 1984.

Två informationsträffar kommer att hållas i lokalen Sandgatan 10 i Linköping. Vi kommer att berätta om DIS och visa programsystemen DISGEN och DISREG. Tid: lördagarna 3 mars och 14 april med början kl 10 så att även personer med viss resväg kan vara med. Anmäl deltagande till Lars Blomberg, 013/70458.

Måndagen den 26 mars informerar DIS om sin verksamhet hos ÖGF i Norrköping.

UR INNEHÅLLET:

	sida
Stockholmsspalten	2
Skånespalten	3
Årsmötet	3
Livslinjer i DISGEN av Björn	4
Hur gick det ? av ÅS	5
Stort släktforskarmöte i Stockholm	7
Tre föredrag	8
Arkivens mörknande framtid	12
Säkerhetsfrågor	14
Herbert Söderström och datorn	14
Datorutvecklingen	15...
Faran med demografiska dataregister	15
Släktforskning i intervju med Palme	16
Slaegtsforskning på datamat	16
Slaegtsforskning og et dilemma av Johs. Lomholt	17
Korta notiser	21
ICA-kuriren, datorer och släkt- forskning	23
Forskarförteckningar	24
Pressgrannar	25
Lantmäterihandlingar kan ge mer än man tror	27
Datastörningar och datasäkerhet av Gubben Curt	28

DIS - Föreningen för datorhjälp i släktforskningen

Adress: Hjortronvägen 89, S 590 54 Sturefors, Sverige

Copyright 1983: PO Bergman och DIS

MOTTO: SLÄKTFORSKNING I TIDEN